

ÎN SCOPUL RIDICĂRII CALITĂȚII MUNCII EDUCATIVE

În vederea aprofundării conținutului documentelor Congresului al XIII-lea al partidului, în scopul cunoașterii temeinice a orientărilor și indicațiilor cuprinse în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul științei și învățămîntului și în cuvîntarea de încheiere a lucrărilor Congresului rostită de tovarășul academician doctor inginer Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, pentru îmbunătățirea calității și creșterea eficienței întregii activități politico-educative în rîndul preșcolarilor și elevilor, Ministerul Educației și Învățămîntului, împreună cu consiliile județene ale educației și învățămîntului, cu colaborarea reprezentanților organizațiilor de copii și tineret și sub conducerea și sprijinul nemijlocit al comitetelor județene de partid, organizează, în perioada vacanței de iarnă, perfecționarea personalului didactic din învățămîntul preuniversitar în probleme ale muncii educative.

Acțiunea se desfășoară sub direcția îndrumare a comitetelor județene de partid, timp de două, trei zile, pe centre și categorii de cadre didactice — educatoare, învățători, profesori de gimnaziu, profesori de liceu. La fiecare centru vor participa toate cadrele didactice din categoria respectivă, indiferent de disciplina pe care o predau. Pentru a asigura condiții de aprofundare a problematicii puse în dezbateri, în fiecare centru se vor organiza grupe de cel mult 80—100 persoane. Pe baza programului-cadru transmis de Ministerul Educației și Învățămîntului, fiecare inspectorat școlar județean și-a elaborat propriul său program de organizare și desfășurare a acțiunii de perfecționare, avîndu-se în vedere expunerile și dezbaterile prevăzute, precum și specificul, experiența și problematica educativă din fiecare județ.

Expunerile referitoare la: „Importanța și semnificația Congresului științei și învățămîntului”; „Principalele aspecte ale activității de educare patriotic-revoluționară, prin muncă și pentru muncă, în spiritul concepției materialist-dialectice despre lume și viață a preșcolarilor și elevilor. Sarcinile ce revin unităților de învățămînt din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu și din cuvîntarea tovarășei Elena Ceaușescu, președinte Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, la Congresul științei și învățămîntului, din celelalte documente adoptate de congres cu privire la creșterea contribuției procesului educativ, la formarea multilaterală a elevilor, a viitorilor muncitori și specialiști”; „Dezvoltarea economică-socială în profil teritorial a localității și județului în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000”, vor fi susținute în toate centrele și la toate categoriile de cadre didactice.

În cadrul centrelor care cuprind educatoarele și învățătorii va fi susținută expunerea „Sarcinile ce revin organizațiilor de copii pe linia îmbunătățirii activității politico-educative cu preșcolarii și elevii, perfecționarea colaborării între organizațiile de copii, grădinițe și școală”.

De asemenea, la profesorii de gimnaziu și de liceu va fi susținută, pe centre, expunerea „Sarcinile ce revin Organizației Pionierilor, respectiv organizațiilor U.T.C., privind intensificarea activității de educare comunistă, patriotică, revoluționară a tinerei generații în spiritul documentelor Congresului al XIII-lea al partidului, al orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, al documentelor adoptate de Forumul tinerei generații, de Congresul științei și învățămîntului”.

În programul-cadru sînt prevăzute și unele dezbateri pe bază de referate, inspectoratele școlare stabilind pentru fiecare centru, din referatele recomandate, pe cele care răspund cel mai bine problematicii educaționale cu care se confruntă unitățile de învățămînt din zona respectivă.

La elaborarea referatelor au fost antrenati inspectori școlari, metodiști din activul inspectoratului școlar, cadre didactice cu o bogată experiență în munca educativă. S-a avut în vedere ca referatele, dezbaterile și celelalte activități să ofere cadrelor didactice participante posibilitatea cunoașterii unor metode, forme și mijloace concrete, eficiente, de realizare a sarcinilor ce revin învățămîntului din documentele de partid și de stat cu privire la educarea tinerelor generații, la pregătirea lor pentru muncă și viață.

În cadrul acțiunii de perfecționare, o atenție deosebită se va acorda: cunoașterii și însușirii de către toate cadrele didactice a aprecierilor, orientărilor și sarcinilor cuprinse în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul științei și învățămîntului, a celor reieșite din cuvîntarea tovarășei Elena Ceaușescu la încheierea Congresului științei și învățămîntului, precum și a celorlalte documente adoptate de congres; cunoașterii și generalizării experienței pozitive în domeniul concepției, planificării, organizării și desfășurării activității educative, contribuției fiecărei discipline de învățămînt la educarea și formarea multilaterală a elevilor; analizei și dezbaterii neajunsurilor care se mai mențin în activitatea politico-educativă în rîndul elevilor, a cauzelor acestora, a căilor și măsurilor concrete pentru înlăturarea lor, pentru perfecționarea întregii activități educative, pentru creșterea eficienței întregului proces instructiv-educativ, în creșterea viitoarelor cadre necesare dezvoltării economico-sociale a țării noastre.

Pentru organizarea și desfășurarea în bune condiții a acestei acțiuni, precum și pentru participarea eficientă a tuturor cadrelor didactice la această activitate, inspectoratele școlare au difuzat, din timp, în toate unitățile de învățămînt, programul de desfășurare, centrele la care urmează să participe fiecare cadru didactic, precum și temele ce vor fi dezbătute și activitățile practice planificate.

Prof. VASILE COTUNA
inspector general în
Ministerul Educației și Învățămîntului

teje ale românilor în timpul lui Vlad Tepeș”, pionierii de la Școala din Stoicânești, județul Olt, s-au deplasat la locul unde s-a identificat metropola medievală din timpul lui Mircea cel Bătrîn, situată în centrul satului și în punctul „Valea Dracului-Coanda”; au participat și la alte drumeții care le-au stimulat înclinații pentru cunoașterea istoriei melegurilor natale și a poporului român (Inv. Vasilia R. Zorziu, și prof. Gheorghie S. Vieru, Școala din Stoicânești, județul Olt).

● Vizite la muzee și obiective economice: Inv. Magdalena D. Dogaru ne scrie în articolul trimis redacției despre vizitarea împreună cu pionierii a Muzeului județean de istorie din Rîmnicu Vilcea și a celui de istorie din Scornicești, județul Olt. Cu această ocazie s-a vizitat și clasa în care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a deslușit primele slove ale cărții, Fabrica de Confecții, Fabrica de Piese Turnante, precum și centrul civic al acestei frumoase așezări cu o puternică dezvoltare economică și industrială (Inv. Magdalena D. Dogaru, Școala Nr. 1 din Drăgășani, județul Vilcea).

● Vizionări de filme: pionierii din comuna Laloșu, județul Vilcea, au avut prilejul să urmărească desfășurarea Răscoalei din 1907, vizionînd filmul cu acest titlu, realizat în colaborare cu artiștii amatori din această comună. Cu această ocazie au observat cum arăta comuna în trecut și dezvoltarea actuală a locurilor natale. (Inv. Sabina Georgescu, Școala din comuna Laloșu, județul Vilcea).

● Excursii: La Oarba de Mureș, localitate cu puternice rezonanțe istorice, la Salina de la Praid, în orașul Reghin și în înutul Gurghiuului (Inv. Buzăsi Magda, Școala Nr. 15 din Tirgu Mureș), precum și la Monumentul eroilor de la Moisei (Inv. Richard Sandor, Liceul Pedagogic din Sighetu Marmăției, județul Maramureș).

● Inființarea unui cerc turistic al pionierilor care au efectuat vizite în unități în care lucrează părinții; fabricile de

plaine, de sîcîă, de mobilă, de mîșcări, în Tipografie și în Ferma colectivă C.A.P.-ului. Excursiile de cunoaștere a frumuseților naturale și a obiectivelor industriale din județul Bistrița-Năsăud au întregit activitatea cercului turistic al pionierilor din clasele a III-a și a IV-a. În întreprinderile vizitate, elevii au discutat cu muncitorii și au cunoscut unele aspecte din munca lor, care le-au stîrnit curiozitatea și respectul față de muncă și de rînda de a lucra și învăța din muncă. (Inv. Traian Mîltean, Școala Nr. 1 din Bistrița, județul Bistrița-Năsăud).

VIOLETA APOSTOL

Urcînd scara cunoașterii

La formarea convingerilor materialist-științifice despre lume și viață ale elevilor contribuie fiecare disciplină de învățămînt, pentru că toate disciplinele ce se predau în școală au ca numitor comun concepția filozofică marxist-leninistă. În acest cadru literatura joacă un rol important, atît prin activitatea desfășurată la clasă, cît și prin activitățile cu profil literar efectuate în afara clasei.

Pentru a-i face pe elevi să urce progresiv scara cunoașterii, să-și înfrîngă teama de necunoscut — prin cultivarea încrederii în posibilitățile umane, concretizate în superbe realizări ale minții și minții — dau elevilor să realizeze compunerile pe diferite teme. Compunerile pe tema: „Viață, ieri și azi”, le permit, prin observarea preocupărilor oamenilor din jur, să interpreteze faptele de viață și să distingă particularitățile fenomenelor naturii. După felul în care se va reflecta în creațiile lor experiența de viață cîștigată, vor dovedi și convingeri materialist-științifice.

De mare ajutor îmi sînt operele literare din care ofer elevilor adevărate modele de creație și de interpretare materialist-științifică a lumii. Astfel, prin citirea fragmentelor din „Moromeții”, vol. I, de Marin Preda, sau din lectura „Dobrogea! Dobrogea!” de Geo Bogza, elevii observă că este vorba de un adevărat ritual al secerișului. Ei pot compara secerișul din trecutului nu prea îndepărtat cu cel din zilele noastre, stabilînd progresul uriaș realizat în domeniul agriculturii, ca urmare a dezvoltării științei și tehnicii. Efectul este și mai mare, dacă facem o comparație între metodele vechi folosite pentru obținerea unor produse mari, bazate pe ritualuri mistico-religioase, și metodele științifice de azi. Lectura „Hunedoara”, de Traian Coșovei, poate fi un model de reflectare, într-o operă literară, a vieții oamenilor dintr-un centru muncitoresc. Lupta acestora pentru progresul tehnic, pentru automatizarea producției industriale și crearea

de condiții mai bune desfășurării activității umane îi stimulează pe elevi să le urmeze ruinele exemplarilor de dezbateri. Coborînd din sfera literaturii în aceea a realităților contemporane, de un real folos sînt întâlnirile elevilor cu oameni ai muncii din diferite sectoare de activitate, care le împărtășesc din experiența lor de muncă, oferindu-le exemple concrete ce dovedesc felul în care omul zilelor noastre cunoaște legile naturii și le folosește în interesul său. La fel de utilă se dovedeste a fi valorificarea în creațiile lor literare a experienței cîștigate prin participarea la sîrșinul secerișului sau pe șantierul de muncă ale timpului, unde vin în contact direct cu realitățile agriculturii și industriei noastre socialiste.

Participarea la Festivalul Național „Cîntarea României”, prin publicarea creațiilor membrilor cercului de literatură, reprezintă o încununare a activității lor și o dovadă elocventă a contribuției cercului la formarea convingerilor materialist-științifice despre lume și viață.

Prof. MARIA BEATRICE MIȚU
Școala din comuna Orșiror,
județul Mehedinți

NOI PROGRAME DE PERFECTIONARE

Recent a apărut, publicată de revista „Tribuna școlii”, broșura „Programe de perfecționare: definitivare în învățămînt, gradele didactice II și I, pentru profesorii de istorie și filozofie și de reciclare, definitivare în învățămînt, gradele didactice II și I pentru profesorii de geografie”.

Programele sînt valabile începînd din anul școlar 1985—1986. Broșura se distribuie prin chioșcurile de ziare și este de difuzare a presei.

AGENDĂ PIONIEREASCĂ DE VACANȚĂ

Educarea în spiritul dragostei față de patrie, partid și popor, cunoașterea și prețuirea tradițiilor revoluționare de luptă ale clasei muncitoare, ale poporului, pentru libertate socială și națională, valorificarea istoriei naționale, ca puternic factor de educare patriotică, cultivarea sentimentelor de mîndrie pentru realizările obținute în anii socialismului și a dorinței de a contribui la ridicarea patriei pe noi culmi de progres și civilizație, constituie obiective majore în educarea tinerei generații. Iată cîteva dintre acțiunile întreprinse cu pionierii în aceste zile de vacanță, în vederea educării lor patriotice:

● Lecții-vizite cu tema: „Epoca de aur în care trăim, Epoca Nicolae Ceaușescu”,

organizate la Întreprinderea Poligrafică Sibiu. Pionierii au purtat un dialog cu muncitorii de la care au cunoscut realizările de seamă ale întreprinderii. Le-au fost prezentate premiile și diplomele obținute de această întreprindere în întrecerea socialistă. Într-o secție au cunoscut cu ajutorul planșelor evoluția tipăriturilor din România. În fiecare secție au asistat la desfășurarea procesului tehnologic. În urma acestor lecții-vizite, s-a întărit respectul pentru carte, mai ales, față de manualele școlare (Inv. Ana Ilie, Școala Nr. 1 din Rășinari, județul Sibiu).

● Drumeții pe teme de istorie a patriei. Pentru lecțiile „Organizarea Țărilor Române în vremea lui Mircea cel Bătrîn și Alexandru cel Bun” și „Faptele de vi-

rect, frumos, expresiv româneste”, elevii au susținut, cu ocazia împlinirii a 127 de ani de la Unirea Principatelor Române, și un recital de poezie și muzică patriotică, intitulat „Unire-n euget și-n simțiri”. ● Corul Filarmonicii de Stat Arad a prezentat, în fața unui numeros public de elevi, de la Școala Nr. 13 din Arad, cîntece, colinde laice, creații legate de sărbătorile de iarnă ale românilor și din lumea întregă, în cadrul unei manifestări dedicate Anului Internațional al Tineretului. Același număr mare de elevi a vizitat, sub conducerea prof. Gh. Cămăraș, săliile Muzeului județean de istorie Arad, oprindu-se mai mult în sala Unirii și în cea destinată Epocii „Nicolae Ceaușescu”. ● Cuprinzînd secțiile: Limba și literatura română, Matematică, Fizică, Biologie, Geografie, Limbi moderne și Metodologii moderne în activitatea educativă, recent, s-a desfășurat la Casa Personalului Didactic București, sub egida Inspectoratului Școlar al Municipiului București și a Comisiei municipale a sindicatelor din învățămînt, sesiunea de comunicări cu titlul: „Metode active în predare-învățare”. ● La Casa Personalului Didactic Brăila, cadre didactice, elevi și bibliotecari au participat la o serie de dialoguri — pe teme ca „Relația învățător—elev în accepția învățămîntului modern”, „Cultivarea atitudinii participative a elevilor”, „Condiții și modalități ale

învățării eficiente”, „Orientarea școlară și profesională” — cu lector univ. dr. Nicolae Oprescu și lector univ. dr. Paula Stoleru-Constantinescu, de la Universitatea din București. ● La Miercurea Ciuc a fost organizat, recent, sub egida Academiei Republicii Socialiste România, a Comisiei de Cercetare în Domeniul Plantelor Medicinale Tirgu Mureș, a Direcției Sanitare a județului Harghita, a Complexului Muzeal Județean, precum și a Inspectoratului Școlar Județean Harghita, „Al patrulea simpozion etnobotanic” în cadrul căruia s-au susținut comunicări de maxim interes actual. ● La Școala din satul Călinești, comuna Florești, județul Prahova, s-a desfășurat o interesantă activitate metodică-practică cu tema: „Contribuția cercului de biologie-agricultură la formarea capacității de cercetare a elevilor”, la care au participat profesorii de biologie din zona centrului de îndrumare metodică Cimpina. Cu acest prilej, elevi, membri ai cercului de biologie, au prezentat comunicări cu privire la „Efectele unor poluanți asupra viețuitoarelor”. (Prof. Aurel Manea). ● O masă rotundă cu tema „Educația patriotică a elevilor prin studii limbii și literaturii române”, a avut loc la Școala din Suhaia, în cadrul cercului pedagogic al profesorilor de această specialitate din centrul Zimnicea, județul

Telcorman (Prof. Marin Gh. Cazacu) ● Organizat pe principiul unei largi deschideri — de genul tradițiilor clasice cunoscute din istoria noastră literară — conaclul profesional al cadrelor didactice hunedorene, recent înființat, „Sinteză”, și-a desfășurat primele întâlniri la Casa Personalului Didactic, într-o atmosferă încărcată de o vibrantă trăire (prof. Cornel Hogman). ● Reușind „să steargă colbul” de pe primul corpus de prozverbe românești, recenta apariție editată de „Proverbele românilor” de I. C. Hîntescu, apărută la Editura „Facla”, Timisoara 1985, ai cărei îngrijitori, profesorii Constantin Negreanu și Ion Bratu, au redat circuitului public o lucrare de pionierat în paremiologia românească — merita aprecieri dintre cele mai favorabile. ● La Școala din satul Găgești-Vrancea funcționează atît o formație de tineri violoniști, condusă de învățătorul pensionar Gheorghe Caragă din Vîlcă, cît și o formație folk, pregătită de învățătorii Elena Alexandru și Ion Găță, dătinșă la etapa pe țară a Festivalului Național „Cîntarea României”. E demn de laudă interesul pe care îl pun cadrele didactice de la această școală, pentru cultivarea tinerelor talente, în multiplele lor forme de exprimare!

DOINA SÂNTIMBREANU

Spectacolul susținut de formațiile artistice ale Casei Pionierilor și Șoimilor Patriei din Comănești, ale Școlii din Palanca, comunicările științifice expuse de cadre didactice universitare din Iași și de alți profesori, filmul realizat de cineclubul pionierilor, comăneșteni, „Pe urmele lui Liviu Rebreanu”, procesul literar „jucat” de pionierii din Palanca și, în sfîrșit, vizita la mormîntul lui Emil Rebreanu au constituit numai cîteva din activitățile prin care slujitorii limbii române din zona vestică a județului Bacău au omagiat centenarul nașterii lui Liviu Rebreanu — ne comunică Gheorghe V. Ișcu, de la Școala Prohozești, comuna Poduri, județul Bacău. ● Cu același prilej, al centenarului lui Liviu Rebreanu, — ne scrie prof. Ilie Corcoveanu —, membrii cercului de limba și literatura română de la Școala cu clasele I—X din comuna Dobrosloveni, județul Olt, au organizat, în cadrul unei sădînțe festive, un reușit medalion literar, la care a luat parte un număr mare de elevi ai școlii. După ce au desfășurat activitatea cu tema: „Cum scriem și cum vorbim co-

SPIRITUL CREATOR AL CONCEPȚIEI REVOLUȚIONARE DESPRE LUME ȘI VIAȚĂ ÎN GÎNDIREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. 1)

gîndirii marxiste contemporane, punînd în lumină o înțelegere superioară a locului și rolului teoriei revoluționare și marcînd întoarcerea ei activă către practică, spre realitățile concrete, se leagă istoricește de Congresul al IX-lea al partidului nostru, moment memorabil de afirmare a personalității unui partid comunist și a unei națiuni socialiste și, totodată, de indemn la gîndire creatoare. Cu această deschidere se afirmă hotărît ideea-forță a unității indisolubile dintre proiectia teoretico-științifică și programul concret de înlăptuire a socialismului, expresie a caracterului militant și realismului în teoria și practica revoluționară, a capacității de a îmbina armonios efortul în direcția creației teoretice cu munca efectivă de făurire a noii orînduirii și a noului model uman.

Perioada inaugurată de alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea

Partidului Comunist Român și de abordarea profund novatoare a problematicii noii orînduirii în documentele istorice ale Congresului al IX-lea constituie, și pe planul activității teoretice, ideologice, perioada cea mai fertilă din istoria construcției socialiste în România. Este perioada în care și-au aflat o amplă elaborare și o solidă fundamentare științifică asemenea probleme teoretice și practice cardinale, precum definirea conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată, procesul de creștere a rolului conducător al partidului, lărgirea continuă a democrației socialiste, a cadrului democratic de participare a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor la elaborarea și înlăptuirea politicii partidului, la conducerea societății, rolul națiunii în lumea contemporană, evoluția naturii rolului și funcțiilor statului în actualul stadiu, existența contradicțiilor în socialism și căile de depășire a acestora, tendințele din viața internațională,

raportul de forțe pe arena mondială, politica de pace și colaborare internațională, de promovare fermă a principiilor respectării egalității, independenței și suveranității fiecărei țări, ale neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc ș.a.

Toate aceste contribuții la dezvoltarea și îmbogățirea teoriei revoluționare sînt indisolubil legate de activitatea prodigioasă, desfășurată cu clarviziune și profund spirit creator, cu pasiune revoluționară și patriotism de tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul încercat al partidului și poporului nostru.

Contribuțiile partidului nostru, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la afirmarea și dezvoltarea creatoare a concepției revoluționare despre lume, la continuarea ridicării a nivelului activității teoretice, ideologice și politico-educative constituie rodul aplicării adevărilor generale ale socialismului științific la realitățile concrete ale României, la făurirea unei civilizații superioare și la împlinirea umanismului revoluționar. De fapt, fără înțelegerea spiritului creator al concepției marxist-leniniste nu se poate revoluționa nici modalitatea efectivă de înlăptuire a umanismului revoluționar prin formarea unor luptători revoluționari. Căci — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntare la Congresul științei și învățămîntului — „socialismul îl construim eu oameni și pentru oameni. De aceea trebuie să facem totul pentru ridicarea continuă a pregătirii lor profesionale și tehnice, a nivelului general de conștiință revoluționară, socialistă”.

De aici și sarcina de a asigura, atît prin învățămînt cit și prin toate formele educației comuniste, formarea tuturor oamenilor muncii în spiritul concepției revoluționare despre lume ca parte integrantă a pregătirii temeinice pentru muncă și viață, pentru participarea activă, la edificarea socialismului. Modalitate majoră a afirmării spiritului revoluționar, teoria revoluționară acționează ca parte constitutivă esențială în procesul complex al edificării societății socialiste și al făuririi noului model uman.

În alți termeni, ridicarea nivelului de cunoaștere, a pregătirii în orice specialitate, în oricare formă a muncii este inseparabilă de pregătirea teoretică, ideologică în spiritul concepției revoluționare despre lume. De unde și importanța deosebită a științelor sociale (și umane, în genere), fără de care este de neconceput realizarea plenară a personalității umane.

Pregătirea teoretico-ideologică devine astfel esențială în revoluționarea condiției umane în și prin socialism, iar dezvoltarea creatoare a concepției revoluționare devine ea însăși structurată implinirii cu adevărat umane a omului și a noii așezări a valorilor în civilizația socialistă. Punînd în lumină o înțelegere înnoitoare, cu perspectivă a locului și rolului teoriei revoluționare, documentele partidului nostru, opera tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie, totodată, un îndreptar metodologic și de concepție în prospectarea evoluției în perspectivă a societății noastre spre comunism și o participare valorică efectivă la afirmarea marxismului creator în acțiune.

ÎNALTĂ CINSTIRE ȘI PROFUNDĂ PREȚUIRE

Începutul anului 1986 marchează aniversarea zilei de naștere a celui mai de seamă om al științei și cercetării românești, tovarășul academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului.

Ultimele două decenii inaugurate de Congresul al IX-lea al partidului, care reprezintă cea mai fructuoasă perioadă în dezvoltarea societății noastre multimi-lenare, pe care întregul nostru popor — în semn de aleasă prețuire și profund omagiu — a denumit-o, simplu și firesc, „Epoca Ceaușescu”, au însemnat și pentru știința și învățămîntul românesc o dezvoltare fără precedent sub direcția îndrumare a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, primul om de știință al țării, savant de largă recunoaștere internațională, a cărei activitate prestigioasă este strîns legată de destinele țării, de dezvoltarea economico-socială de pînă acum și în perspectivă.

În ultimele cincinale s-a impus o adevărată strategie a dezvoltării și afirmării științei și tehnicii avansate în țara noastră, a cărei materializare a condus la dinamismul și calitatea progresului economic-social al României, la competitivitatea internațională a produselor românești, la însăși amploarea și cutanța telurilor de progres și civilizație pe care ni le propunem în perspectiva încheierii acestui deceniu și a mileniului, obiective stabilite cu clarviziune de către Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

O remarcabilă contribuție la elaborarea și transpunerea în viață, cu fermitate, a politicii partidului de dezvoltare a științei și tehnologiei aparține tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, căreia îi revine meritul de a fi demonstrat, prin înaltă competență și valoare științifică, faptul că programul de dezvoltare a societății socialiste, satisfacerea nevoilor mereu crescînde ale economiei naționale și de consum sînt indisolubil legate de progresul continuu al științei, de rezultatele cercetărilor fundamentale și aplicative în toate ramurile economiei, că îndeplinirea cu succes a noilor sarcini care decurg din obiectivele stabilite de către Congresul al XIII-lea al P.C.R. necesită perfecționarea sistemului de organizare a cercetării științifice.

Perfecționarea continuă a sistemului organizatoric de coordonare și îndrumare unitară a învățămîntului, strîns legat de cercetare și producție, a făcut ca la primul Congres al științei și învățămîntului să se instituie Consiliul Național al Științei și Învățămîntului al cărei președinte a fost aleasă tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu.

Prezența tovarășei Elena Ceaușescu în fruntea celui mai reprezentativ organism al științei și învățămîntului, într-un moment în care cercetarea științifică este chemată să aducă o importanță contribuție la progresul multilateral al societății omenești, atestă recunoașterea maximă a meritelor sale excepționale în conducerea și îndrumarea nemijlocită a activității din aceste domenii, semnifică marea prestigiu și aleasa prețuire de care se bucură în rîndul întregului popor, reprezintă chezașia sigură a înlăptuirii, la nivelul celor mai înalte exigențe, a programelor stabilite de cel de al XIII-lea Congres al partidului privind dezvoltarea, în continuare, a științei și școlii românești.

Sub conducerea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, Consiliul Național al Științei și Învățămîntului are înaltă menire de a transpune în viață sarcinile care revin, din Documentele Congresului al XIII-lea, învățămîntului și cercetării științifice, pe de o parte în pregătirea forței de muncă în toate profilele, la un nivel corespunzător cerințelor actuale și de perspectivă, iar pe de altă parte, în realizarea dezideratului ca, în anul 1990, 95 la sută din produsele românești să fie de nivel mondial, iar 2—5 la sută peste acest nivel. Aceasta reprezintă un obiectiv cutecător și realist, dacă avem în vedere valoroasele tradiții ale școlii românești de matematică, fizică, chimie, medicină, faptul că numărul oamenilor de știință și al cercetătorilor din toate profilele este cu mult mai mare — ei beneficiind de condiții deosebite pentru afirmarea inteligenței creatoare —, valorificarea marelui potențial creator al poporului nostru.

La Congresul științei și învățămîntului, tovarășa Elena Ceaușescu a prezentat, în fața întregii țări, un adevărat program unitar al activității de cercetare științifică și creație tehnologică, urmărind obiective cum sînt: dezvoltarea bazei energetice și de materii prime, cercetarea în domeniul energiei nucleare, perfecționarea și elaborarea de tehnologii noi, de noi mașini și utilaje cu caracteristici superioare, proiectarea programelor de automatizare, electronizare și robotizare, precum și obiective ale noii revoluții agrare.

În afară de contribuția de înaltă competență pe care și-o aduce în cadrul prestigioaselor forumuri din care face parte, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu are și o remarcabilă activitate științifică și publicistică, prin opere de înaltă prestanță științifică — traduse în numeroase limbi de circulație internațională — reprezentînd puncte de plecare în știința și tehnologia românească. Opera sa vastă a întrunit elogiile unanime ale comunității științifice internaționale, a fost distinsă cu înalte titluri acordate de prestigioase instituții de prestigiu, elocvență mărturie a stimei și prețuirii de care se bucură în întreaga lume.

Este bine cunoscută și recunoscută, la nivel național și internațional, activitatea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om de știință, cercetător cu mare experiență, cu rezultate remarcabile în domeniul cercetării științifice. Seria de monografii consacrate compozițiilor macromoleculare, chimiei polimerilor și cauciucului, publicate de edituri de mare prestigiu din R.F. Germania, Italia, U.R.S.S., Franța, Marea Britanie, Olanda, Grecia, R.P. Chineză, Turcia, Japonia, Mexic și alte țări, reprezintă tot atîtea contribuții de mare valoare la dezvoltarea științei și ingineriei chimice, o ilustrare vie a forței și capacității de cercetare confirmate de știința românească.

Rodnica activitate de cercetare științifică a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu în domeniul chimiei a fost încununată de titlurile de doctor în științe și membru al celui mai înalt for științific al țării, Academia Republicii Socialiste România, de „Doctor Honoris Causa” și „Membru de onoare” al unor prestigioase instituții științifice din numeroase țări din Europa, Asia, America Latină, din Africa sau Statele Unite ale Americii. Larga recunoaștere și

prețuire internațională a contribuției sale strălucite la dezvoltarea creației științifice naționale, la orientarea acesteia potrivit cerințelor obiective ale progresului impetuos al României Socialiste, exigențelor majore ale revoluției tehnico-științifice contemporane, reprezintă o elocventă ilustrare a înaltului prestigiu de care se bucură tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu în rîndul oamenilor de știință și cultură de pe toate meridianele globului. În prefața ediției engleze a monografiei „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului”, doctor Dorothy Hodgkin, laureată a Premiului Nobel, scria: „Întreaga dezvoltare a activității Doamnei Elena Ceaușescu este pilduitoare. Colega noastră s-a angajat cu hotărîre în cercetarea unora dintre cele mai fascinante probleme ale zilelor noastre, și a demonstrat capacitatea de a pune soluțiile obținute în serviciul practicii, al societății, de a asigura, de la nivelul înaltelor răspunderi ce i s-au încredințat, tehnologiile necesare industriei, producției din țara sa. Totodată, așa cum rezultă din ultima parte a cărții, ea este preocupată de problemele viitorului. În fața numeroșilor cercetători tineri și deosebit de înzestrați, în curs de formare, sub conducerea academicianului Elena Ceaușescu, se află numeroase probleme complexe și interesante ce urmează să fie rezolvate, astfel încît necesitățile și aspirațiile poporului român să fie mereu mai bine satisfăcute”.

O lucrare mai recentă, „Știința și progresul societății”, reunește cuvîntări rostite de ilustrul savant și om politic în perioada 1974—1984. Această selecție antologică, eveniment editorial cu ample semnificații în lumea științifică, în debateră contemporană de idei, este o ilustrare a înaltei valori științifice și umaniste a concepției teoretice și activității practice ale tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, concepție și activitate care i-au adus un bine-meritat prestigiu internațional.

De această dată, autoarea își dezvăluie nu numai calitățile cercetătorului propriu-zis, ei și pe acelea ale omului politic,

preocupat de rosturile sociale și umane ale științei. Finalitatea socială a științei, utilizarea ei într-un scop sau altul, reprezintă ceea ce este indeobște cunoscut ca politică a științei. În societatea noastră știința a devenit un bun al întregului popor, care este pus în slujba ridicării bunăstării materiale și spirituale a întregii societăți, în slujba păcii. „Știința și progresul societății” înmănunchează, într-un tot organic, întreaga și îndelungată experiență de activist de frunte al partidului, contribuția adusă de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu la înlăptuirea politicii partidului în domeniul științei, învățămîntului și culturii.

Eminentul autor al textelor reunite în volum comunică, cu maximă intensitate, un mesaj exemplar, chemarea la gîndire și acțiune responsabile, pentru ca știința să servească propășirii țării, cauzei păcii, libertății, independenței, bunăstării și progresului tuturor popoarelor. Această nobilă chemare este adresată de cel mai prestigios exponent al științei românești contemporane, a cărei autoritate științifică și politică, stimată, admirată și prețuită pe toate meridianele globului, se întemeiază pe ani îndelungați de muncă fără preget pentru desăvîrșirea de sine, pentru progresul cunoașterii, al dreptului de pătrundere în tainele naturii, ca și pe bogata experiență directă, revoluționară, pentru făurirea unei societăți noi.

Savant patriot, eminent activist pe tărîm social-politic, luptător activ pentru pace, pentru o lume mai bună și mai dreaptă, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu reprezintă personalitatea spre care ne îndreptăm alese gînduri și sentimente de profund respect și prețuire pentru tot ceea ce face, alături de conducătorul iubit al națiunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spre folosul științei și binele țării.

Cu prilejul aniversării zilei sale de naștere, în numele slujitorilor învățămîntului, îi aducem prin osul nostru de recunoștință și dragoste fierbinte.

Prof. dr. CAMELUȚA BELDIE
rectorul Institutului Politehnic
din Iași

INVĂȚĂMÎNTUL PREȘCOLAR

CREATIVITATE ȘI FANTEZIE

În microatelierul de marochinărie

Plăcerea și îndemnarea cu care șoimii patriei realizează o gamă variată de jucării în cadrul activităților comune de confecție, ingeniozitatea cu care ei improvizează unele jucării, obiecte, necesare în jocurile lor de creație, cit și dorința unor copii de a munci ca părinții lor au constituit motive care au justificat înființarea, în atelierul fanteziei, a micro-atelierului de marochinărie.

Pentru început, am îmbogățit cunoștințele și reprezentările copiilor prin vizite la întreprinderea „Partizanul” Bacău — la secțiile de marochinărie. Am observat cu copiii, în timp, unele acțiuni și operații concrete efectuate de muncitorii și de mașini, accesibile lor, pentru a le reține și a putea face legătura între ele și produsul obținut. Am trecut la dotarea micro-atelierului cu mobilier și unele specifice acestor munci, fiind cont de particularitățile de vîrstă ale copiilor, precum și la confecționarea de haine de protecție. Mobilierul, realizat cu ajutorul părinților și al conducerii întreprinderii, este format din : 2 mese de croit la înălțimea copiilor, cu înclinație necesară operației de croit și cu teighea pentru așezarea materiei prime (la aceste mese lucrează câte un singur copil în picioare) ; 2 mese joase la care se lucrează pe scaun, urmărind ca poziția corpului să fie cât mai corectă ; 8-10 scaunele din lemn, cu suprafața de așezare din curele groase de piele dispuse vertical și orizontal, cu distanța de 1-2 cm, între ele, specifice activității marochinăriei. Ca unelte de lucru am folosit : preducele de mărime și forme diferite, pentru redarea de găuri în obținerea de diferite modele pe suprafețele de lucru ; spiler tot pentru găuri în urma cărora se lucrează cu acul ; ciocane mijlocii ce pot fi minuite ușor de copii ; butucii din plastic pe care se așează materialul ce urmează a fi găurit ; foarfece ; lipare cu părțile componente ale obiectului ce urmează a fi lucrat, din fibrotex ; creioane pentru conturat. Ca materiale primare la confecționarea obiectelor, am folosit : resturi din p.v.c., de culori și mă-

rimi diferite ; din piele naturală mai subțire, ce permite tăiatul cu foarfece ; capse ; șiret din plastic de grosimea 2-3 cm.

Am început cu modele simple ca : semne de carte, cordon pentru păpuși, copertă de album, ce necesitau operații simple de creionare după contur, tăierea în linie dreaptă, găurit și snuruire simplă pe margini. În faza a doua, am trecut la realizarea unor obiecte ca : portochelari, poșete simple, unde s-a trecut la snuruire prin suprapunere a două părți. După perfecționarea deprinderilor, am trecut, în faza a treia, la modele complicate : punguța cu doi bani, gentuța de voiaj simplă, gentuța de voiaj cu burduf, ce necesită mai multe operații de lucru.

Se lucrează pe bandă — activitatea desfășurându-se întocmai ca la adulți : banda de croit ; banda de găurit ; banda de asamblare. În final, un copil controlează dacă s-a lucrat corect, curat. Modelele de tipare sînt ușor de executat, necesită operații care plac copiilor. Obiectele realizate au fost expuse în fața părinților, ce au avut posibilitatea de a cunoaște mai bine activitatea copiilor lor, unele inclinații și aptitudini, încă de la această vîrstă.

Educ. CRISTINA ANDRONACHE
Grădinița „Partizanul” din Bacău

Acțiuni comune ale pionierilor și șoimilor patriei

Cunoscînd particularitățile gândirii preșcolariilor, am stimulat în mod deosebit componenta acțională a gândirii tehnice : astfel, șoimii patriei, sub îndrumarea pionierilor, au montat accesorii unor jucării, care au dat noi valențe jocului în care au fost utilizate. Finalitatea directă, imediată, dată acțiunii lor, a fost un impuls în activitatea viitoare a cercului practic-aplicativ.

Refolosind la scară redusă materialele

deteriorate (elemente ale jucăriilor stricate), pionierii au realizat, sub privirile pline de interes și curiozitate ale șoimilor patriei, o rachetă-jucărie, antrenîndu-i și pe preșcolari în efectuarea unor operații simple. Cînd această „rachetă” a fost gata, șoimii patriei au exclamat admirativ : „Ce frumoasă este, seamănă cu o rachetă adevărată”, pentru că, apoi, unul dintre preșcolari să-și exprime regretul „că nu poate să pornească”. La îndemnul unui pionier, care le-a sugerat ideea că se poate realiza acest lucru, prin analogie cu alte jucării (acionate de mecanisme simple), unul dintre șoimii patriei a propus realizarea unui dispozitiv care să propulzeze „racheta” prin acționarea unui resort (prin intermediul unui sistem mecanic). Cînd a fost gata acest dispozitiv, șoimii patriei de la grupa mare i-au rugat pe pionierii să scrie pe acest „vehicul al viitorului” cuvîntul „pace” în mai multe limbi de pe glob, el fiind utilizat în jocul de creație intitulat „Mesagerii păcii în cosmos”.

Materialele ilustrative și obiectuale ale cercului practic-aplicativ s-au îmbogățit datorită pionierilor. După această acțiune, în cadrul cercului, pionierii au realizat, în colaborare cu șoimii patriei, o instalație de iluminare (montînd beculete) a unui cartier de locuințe din macheta folosită în activitatea cu tema : „Cum se produce curentul electric”, desfășurată în cadrul „Clubului curiosilor”.

Activitatea desfășurată în cadrul cercului practic-aplicativ a dezvoltat abilități psiho-motorii ca : îndemnare, rapiditate în miscări, coordonare oculo-motorie. S-au format importantă calitate perceptivă : spirit de observație, sensibilitate vizuală, acuitate tactilă, precum și priceperi și deprinderi tehnice. Toate acestea sînt implicate în comportamente figurale-acționale ale gândirii tehnice.

Educ. DORINA DUHOI
Grădinița Nr. 209 din București

Activități manuale

O eficiență educativă deosebită în pregătirea pentru muncă a preșcolariilor o au activitățile manuale în care realizăm colaje sau diferite tablouri din granule de mase plastice sau din materiale textile. Astfel, iau naștere imagini deosebite, realizate după o creație personală, scene din povești, aspecte din activitățile adulților, personaje îndrăgite de copii, flori, legume, peisaje, natură statică. Pentru realizarea tablourilor pe geam din granule de mase plastice, am decupat imagini din

reviste sau desene executate de copii care le-am așezat sub bucițele de sticlă tăiate pe dimensiunea deseneilor, și grijă ca marginile acestora să fie șlefuite, astfel încît copiii să nu aibă lejul să se zgîrie sau să se taie. Cu gurișele din plastic, am așezat granule respectînd culoarea cerută de le-am fixat, picurînd cu pipeta tăietor lipici obișnuit ; ajutîndu-ne de bețișoare — fie de chibrituri, fie de la jocuri maroco — am așezat granulele cît aproape unele de altele. Totuș, cînd vînd exteriorul granulelor, se lipesc și astfel se realizează tabloul dorit. Aceste tablouri pot fi oferite mamei lor lejul zilei de „8 Martie” sau pot fi site în diferite activități.

Pentru realizarea unor tablouri mari, am format mai multe subgrupe cît să colaboreze mai mulți copii, fiind avînd o sarcină anume ; și astfel se realizează tabloul dorit, care se poate realiza în sala de grupă. Aceste tablouri sînt luminate de un bec, care se fixează spatele lor și care dă o lumină discretă, un aspect plăcut și tot creează o stare afectivă deosebită atît copiilor, care au participat la execuția tabloului, cît și părinților, care ne-a jutat în procurarea materialelor, în realizarea încadrării tablourilor, precum și instalarea lor.

Educ. VASILICA RĂDUCAN
Grădinița Nr. 233 din București

INVĂȚĂMÎNTUL PRIMAR

LECTURA LITERARĂ A ELEVILOR

O bună organizare și orientare

Lectura literară bine dirijată și organizată are efecte pozitive asupra formării personalității elevilor. Avînd însă în vedere că elevii din clasele primare nu au pregătirea necesară pentru a înțelege tot ceea ce citesc, se impune o orientare atentă a lecturii acestora astfel încît să se valorifice în mai mare măsură virtuțile educative și estetice ale creațiilor literare. Este știut că lectura, lăsată la împliere, este dăunătoare pentru copii. Se susține uneori că „a citi cărți prost alese” este mai dăunător decît a nu citi deloc.

Pentru a putea asigura o orientare corectă a lecturii, învățătorul trebuie să-și cunoască bine colectivul de elevi pentru a putea să trieze cărțile în funcție de accesibilitatea acestora. Programa școlară prevede pentru fiecare clasă un număr de creații literare care urmează să fie cunoscute de elevi. Pornind de la nivelul fiecărei clase, sau chiar al unor grupe de elevi, se recomandă lecturi literare care, la data respectivă, pot fi accesibile. Este necesar să se țină seama atît de conținutul lecturilor recomandate cît și de forma lor artistică, deoarece valoarea educativă a unei opere constă tocmai în realizarea ei artistică, în forța de prezentare a realității, în felul în care reușește să emoționeze și să convingă cititorul de puterea ideilor pe care le susține, în mesajul său. Opera literară se cere cu atît mai mult să fie accesibilă copiilor cu cît, pentru ei, ea este o formă de cunoaștere a realității prin intermediul imaginilor artistice.

Prin lectură se dezvoltă, în același timp, vocabularul elevilor, puterea lor de comunicare, sînt sprijiniți să înțeleagă sensul figurat al unor cuvinte, să rețină și să folosească expresiile frumoase, literare, care, de fapt, sînt comparații, metafore etc. Conținutul textelor literare trebuie în așa fel valorificat încît să-i ajute pe elevi să înțeleagă trăsăturile fundamentale de caracter ale oamenilor, și, de asemenea, să cultive la aceștia sentimente și trăsături ca : dragostea față de patrie și partid, de conducătorul țării, dragostea de oameni, de viață, curajul, perseverența, inițiativa, devotamentul, spiritul de sacrificiu.

De aceea, este necesar ca ora de lec-

tură literară să fie pregătită cu cea mai mare grijă. Ca la orice activitate cu elevii, învățătorul își va stabili, cu claritate obiectivele fiecărei lecții. Fixarea doar a obiectivului general „să cunoască opera scriitorului...” nu este suficientă. Trebuie gândit ce obiective formative și educative urmărîm să realizăm, ce deprinderi și atitudini își pot dobîndi elevii după parcurgerea operei respective.

Există tendința, uneori, de a organiza lecția de lectură la fel cu cea de citire, neglijîndu-se faptul că prin ora de lectură și prin alte activități specifice, elevul trebuie condus spre lectura literară, individuală.

În lecțiile de lectură literară învățătorul va prezenta scriitorul și opera sa, fără a veni cu informații care depășesc prevederile programelor școlare și puterea de înțelegere a elevului. Discuțiile vor fi conduse în direcția stimulării la elevi a interesului pentru citirea lecturii respective. Se pot citi unele fragmente mai atractive care să-i apropie mai mult de text, să le stîrnească curiozitatea. Într-un moment potrivit al lecției, învățătorul le poate prezenta elevilor și alte lecturi din opera scriitorilor accesibili lor, îndemnîndu-i să le citească în timpul liber. Tema pentru această rămîne citirea independentă a creației literare puse în discuție.

În lecția următoare se dezbate conținutul textului. De asemenea, se lămurește

unele aspecte referitoare la sensul unor cuvinte, al unor expresii etc. Discuțiile, afirmările în legătură cu desfășurarea acțiunii, cu comportamentul personajelor vor fi susținute de citate din text. Dacă această lecție este bine organizată, elevii reușesc să pătrundă în esența textului literar, îl sesizează mesajul, trăiesc alături de personaje.

Lectura literară suplimentară va fi astfel îndrumată încît elevii să nu o considere ca o sarcină grea, neplăcută. Este necesar să se insiste asupra valorii educative a lecturii, să se considere citirea cărților drept ceva necesar formării viitoarelor lor personalități.

Texte greoaie, cu un limbaj inaccesibil copiilor, care prezintă experiențe de viață peste puterile lor de înțelegere nu atrag elevii, nu-i transformă în cititori pasionați. De aceea, rolul învățătorului este deosebit de important. Planificările la această disciplină nu trebuie să fie la fel nici chiar la clase paralele. Fiecare trebuie să aibă ceva specific, determinat de particularitățile colectivelor de elevi.

Prof. VASILE MOLAN
inspector principal de specialitate
în Ministerul Educației și Învățămîntului

Analize pe text

Am îndrumat elevii, prin exerciții variate, să înțeleagă noțiunea de text și fragment, precum și legătura ce există între propozițiile din fiecare fragment. Treptat, aceștia au realizat că un text este format din mai multe fragmente, logic legate între ele și că ideea principală este sinteza fragmentului respectiv.

În delimitarea fragmentelor în textul lecției, am folosit mai multe procedee, în funcție de etapa în care ne aflam.

În primul trimestru, la clasa a II-a, împărțirea pe fragmente a textului lecției a fost făcută frontal; le-am solicitat elevilor să motiveze de ce fragmentarea textului la care ne-am oprit este cea logică.

După ce ne-am convins că elevii și-au însușit conținutul textului, le-am cerut să citească și să se oprească acolo unde cred că se termină o idee și începe alta. După mai multe încercări, mai ales după discuții pe marginea textului citit, elevii au ajuns să rețină fragmentarea cerută de logica textului.

După această activitate frontală, în același scop, am procedat la conștientizarea relației dintre ideea principală și fragmentul pe care îl sintetizează, acesta fiind și rolul exercițiilor de citire selectivă.

Efortul elevilor va fi considerabil mai mare cînd vor avea drept sarcină ca, după descifrarea textului, să stabilească singuri planul de idei și să împartă textul în fragmente.

Am explicat expresiile și cuvintele care

impiedicau înțelegerea mesajului de către elevi, în timpul discuțiilor pe text, apoi am scris explicațiile cuvintelor pe tablă. În acest mod, cînd pe contact cu textul s-a făcut așezat, elevii aveau sarcina să-și noteze explicațiile vîntelor, folosind dicționarele. Observăm că nu toți elevii știu să selecteze explicațiile numai accepțiunea cuvintelor rută de text, am întocmit vocabularul cuprînd cuvintele noi din fiecare lecție. Elevii au fost îndrumați să folosească continuarea dicționarelor și pentru a sinonimele cuvintelor întîlnite în text. Am considerat că este necesară o lecție orală a sensurilor cuvintelor presiilor noi, relevîndu-se sensul propriu sau figurat.

După analiza fragmentului, au avut povestirea acestuia și stabilirea ideilor principale. Dacă ideile principale formulate în manual, povestirea urmează dezvoltarea ideilor respective.

În această perioadă, ca și în celelalte, am acordat atenție deosebită am dat-o exercițiilor de transformare din formă de exprimare a ideii în alta și enunț, idee-intrebare, idee-titlu). În lecții formularea ideilor s-a făcut în tal, prin povestiri succesive, în care renunța treptat la elementele necesare, elevii ajungînd la o construcție sinteză care este de fapt ideea principală a fragmentului respectiv.

După lectura integrală a textului — poate fi lectura model — procedăm la citirea planului de idei, pregătindu-i apoi pe elevi pentru povestirea lecturii, pe sesizarea mesajului acesteia.

Inv. VIORICA PĂRĂIALĂ
Școala Nr. 26 din Iași,

Inv. DUMITRU PĂRĂIALĂ
director adjunct, Școala Nr. 26 din

OBSERVAȚII STILISTICE

O datorie permanentă a învățătorilor constituie preocuparea de a dezvolta elevii capacitatea de a se exprima ușurință, oral și în scris, de a-i îndruma să determine și minuiască cu pricepere cuvintele, de a le forma un vocabular bogat și nuanțat. Pentru ca citirea textelor literare să devină conștientă, ne preocupăm de explicarea sensurilor vîntelor și ale expresiilor, de includerea acestora în vocabularul activ al elevilor. În acest sens, am căutat ca o serie de cuvinte nou învățate să fie și exprimate frumose întîlnite în lecturile școlare. De asemenea, am alcătuit propoziții sinonime și antonime ale unor cuvinte sau alte propoziții în care aceleași vînturi aveau sensuri diferite.

(Continuare în pag. a 6-a)

INVĂȚĂMINTUL GIMNAZIAL ȘI LICEAL

DOCUMENTELE DE PARTID ÎN LECȚII

ȘTIINȚE SOCIALE

Prin bogatul lor conținut de idei, documentele de partid și de stat reprezintă o sursă de inestimabilă valoare, o călăuză sigură în activitatea didactică. Folosirea acestora în lecții ne plasează permanent în actualitate, asigură veridicitatea lecției prin raportarea la realitățile prezentului, la dinamica proceselor social-economice. Prin aspectele concrete pe care le conțin, ele contribuie în mare măsură la accesibilitatea cunoștințelor pe care le transmitem, făcând în același timp lecțiile mai atractive, interesante și convingătoare. Deci, înșiși eficiența lecțiilor crește în măsura în care profesorul știe să folosească cu măiestrie în predare documente de partid.

Cunoscând importanța materialelor bibliografice în predarea științelor sociale, în întreaga mea activitate la clasă aproape că nu a existat lecție în care să nu fi folosit documentul de partid și de stat, lucrări de specialitate, texte filozofice, alese cu mare grijă și pe baza unei temeinice selecții și, cu precădere, texte, idei, formulări cuprinse în vasta operă teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Metodica folosirii documentelor de partid la lecții este foarte diversă. În cele ce urmează mă voi opri doar asupra celor mai utilizate procedee utilizate în predarea științelor sociale.

De cele mai multe ori, în predarea noilor cunoștințe, după enunțarea subiectului lecției, prezint un extras important, semnificativ dintr-un document de partid, după care, prin procedee euristice, prin discuții cu elevii, realizez o analiză amănunțită a problemelor ce se desprind și pe care le scriu pe tablă, constituind esența, esatura lecției noi.

Astfel, la clasa a VIII-a, în cadrul temei „Formarea statelor feudale românești”, am pornit de la aprecierea tovarășului Nicolae Ceaușescu, făcută la Plenara C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie 1982, că după formarea cnezatelor și voievodatelor... s-a încheiat și cimentat comunitatea de interese economice, de teritorii, de cultură și limbă a poporului român, care a permis trecerea la o organizare superioară, formarea celor trei principate: Țara Românească, Moldova și Transilvania”, insistându-se asupra conjuncturii externe pentru ca elevii să înțeleagă că statele feudale românești s-au născut și s-au dezvoltat în lupta împotriva dominației străine.

În cadrul lecției „Retragerea stăpînirii române din Dacia”, le-am prezentat fragmentul din Programul P.C.R. care se referă la acest eveniment. Cu această ocazie a fost dezbătut, pentru o mai clară înțelegere, conceptul de „stat neorganizat” formulat de Program, ajungându-se pe baza discuțiilor cu elevii, la următoarele concluzii: retragerea stăpînirii române a permis reactivarea unei forme de organizare a autohtonilor dacogeți și anume obștea sătească, singura formă de organizare a dacocivilizației, a dacogeților (liberi), apoi a romanilor, pînă la apariția statelor de tip feudal și chiar pînă la sfîrșitul feudalismului.

În alte lecții documentul de partid și de stat l-am folosit pentru a reliefa aspectele noi enunțate. Astfel, la clasa a VII-a, la disciplina Constituția R.S.R. cunoștințe despre stat și drept, la temele privind drepturile și libertățile cetățenești am vorbit — folosind Constituția R.S.R. — despre multiplele drepturi și libertăți cetățenești garantate tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, rasă sau sex.

Cabinetul de științe sociale oferă cadrul prielnic desfășurării lecțiilor pe baza documentelor de partid. Acestea sînt în număr suficient și pot fi consultate imediat. Tot aici se găsesc și alte documente de informare științifică: seturi de planșe, diagrame, date statistice, hărți etc.

Printre lecțiile organizate în cabinet, folosind toate materialele necesare, enumerăm următoarele: Formarea poporului român și a limbii române; Dezvoltarea economiei românești de la naționalizarea principalelor mijloace de producție pînă în anul 1965; făurirea bazei tehnico-materiale a socialismului, victo-

ria deplină și definitivă a socialismului în țara noastră; Congresul al IX-lea al P.C.R. — începutul unei epoci noi în istoria românilor, Congresul al XIII-lea al P.C.R.

Cu ajutorul documentelor de partid, la fiecare lecție am evidențiat ideile mărețe care ne călăuzesc mersul nostru spre progres, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Cu documentul în față elevii au urmărit obiectivele și rezultatele planurilor cincinale: Raportul la Congresul al IX-lea al P.C.R., Raportul la Congresul al XIII-lea al P.C.R., Directivele Congresului al XIII-lea. Materialul documentar a fost completat cu planșe, diagrame privitoare la dezvoltarea economiei noastre pînă în anul 2000. Bazate pe material științific concret, lecțiile au devenit convingătoare, elevii formîndu-și o imagine clară asupra perspectivelor de dezvoltare a țării noastre în viitor, a mărețelor realizări din Epoca Nicolae Ceaușescu.

Acolo unde a fost necesar, citatele din diferite documente au fost multiplicat în mai multe exemplare pentru fiecare elev, ca, pe baza acestora, să sistematizeze documentele cele mai caracteristice prin „descoperire”, procedeu care a antrenat în mai mare măsură elevii la dezbateri. Așa s-a procedat la predarea lecției „Făurirea P.C.R., etapă superioară pe plan politic, ideologic și organizatoric în mișcarea revoluționară din România”, la clasa a X-a. Am folosit următoarele materiale: Programul P.C.R., Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la cea de-a 60-a aniversare a P.C.R., Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie 1982, Documente din istoria mișcării muncitorești din România. (1916-1921), texte din manualul de istorie pentru clasa a X-a. Materialele au fost împărțite elevilor înainte de a începe lecția. Acestea au fost studiate de elevi individual, după care, la întrebările puse, elevii au recitat frazele cu ideile solicitate, care au fost scrise pe tablă.

Pentru a trezi interesul și dragostea elevilor pentru studiu, a le asigura o educație corespunzătoare, munca la clasă trebuie imbinată cu activitatea în afara clasei, stimulînd preocupările individuale ale elevilor. Aceasta include numeroase activități din care nu lipsește parcurgerea în întregime sau parțială a documentelor de partid. În acest caz am folosit două procedee. Pentru tema „Organizarea și conducerea de către P.C.R. a Revoluției de Eliberare Socială și Națională, Antifascistă și Antiimperialistă din august 1944”, am recomandat elevilor să citească Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Sesiunea solemnă comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste consacrată împlinirii a 40 de ani de la înfăptuirea acțiunii revoluționare de la 23 August 1944. Parcurgerea documentului a înlesnit mult predarea și înțelegerea evenimentelor de către elevi, a contribuit la însușirea temeinică a conținutului lecției încă din timpul predării.

Spre a asigura o înțelegere și o însușire mai temeinică a unor teme, am cerut elevilor să citească un document, să conspecteze și să-și întocmească fișe pe care să le poată utiliza în lecția la clasă, acesta constituind al doilea procedeu. Astfel, la tema „Făurirea statului național unitar român”, elevii clasei a IX-a au avut de conspectat din Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea festivă consacrată sărbătoririi a 65 de ani de la făurirea statului național unitar român. În timpul desfășurării lecției, s-a apelat la cunoștințele elevilor, dîndu-li-se posibilitatea de a folosi fișele întocmite acasă.

Folosirea documentelor de partid, pe lîngă faptul că lărgesc orizontul de cunoștințe al elevilor, asigură realizarea laturii educative, contribuie la formarea conștiinței socialiste, formează la elevi sentimentul dragostei față de patrie, partid și popor.

Prof. VALERIU SCOROASE
Școala din comuna Oprisan,
județul Mehedinți

GEOGRAFIA PATRIEI

Ca tînr profesor, slujitor al învățămîntului liceal ieșean, am fost puternic impresionat de magistrala cuvîntare a conducătorului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, de la tribuna Congresului științific și învățămîntului, a adresat mobilizatoare îndemnuri pentru sporirea eforturilor oamenilor muncii din aceste importante domenii de activitate, în scopul ridicării la un înalt nivel al cercetării științifice și învățămîntului, în deplină concordanță cu exigențele dezvoltării intensive a economiei românești.

În cuvîntarea de la încheierea lucrării

— matematica, fizica, chimia, biologia — precum și științelor sociale și altor discipline cu o puternică înrîurire educativă asupra tinerilor, cum sînt limba și literatura română, istoria și geografia patriei”.

Geografia economică a patriei, ce are drept obiect de studiu repartiția și dinamica economiei naționale, are sarcina să informeze elevii cu date și fapte semnificative din realitățile patriei noastre.

Folosirea documentelor de partid și de stat precum și a altor informații curente în lecțiile de geografie economică conduc pe elevi la cunoașterea politicii partidului și statului nostru, acestea exprimînd într-un mod sintetic, concentrat, realitățile economiei noastre. Astfel se realizează și o motivație a activităților — pe care urmează să le desfășoare elevii după absolvirea școlii, se consolidează sentimentul de dragoste de patrie, respectul față de mărețele realizări ale economiei socialiste, menite să dea noi dimensiuni peisajului geografic românesc.

Fondul de idei cuprins în documentele de partid contribuie în cel mai înalt grad la formarea capacității de discernămint politic, de înțelegere a unității dintre laturile științifică, politică și ideologică ale activității partidului nostru pe plan intern și internațional. Subliniez acest lucru, deoarece integrarea documentelor de partid în lecțiile de geografie a patriei nu este un simplu deziderat metodic, ci o complexă operație de conținut, un ansamblu strategic care vizează totalitatea funcțiilor procesului instructiv-formativ.

Mă refer aici la valorificarea lor prin efectuarea unor lucrări aplicative în ca-

drul unor instituții economice, cu exemplificarea pe viu a mecanismelor economice în unități aparținînd platformei industriale ieșene, cu trimitere la industria de ramură, respectiv — metalurgică și constructoare de mașini (care dau și profilul liceului nostru) dezvoltînd, astfel, elevilor, interesul pentru meseriile ce aparțin acestor compartimente ale industriei.

A enumera zone și localități de unde se extrag anumite minereuri, centre industriale, regiuni agricole, fără a preciza nimic despre momentul și cauzele apariției acestora, despre locul lor în economia națională, despre efectele lor asupra regiunii inconjurătoare, perspectivele privind dinamica lor, înscăunînd doar a obliga pe elev să memoreze mecanic niște date ce nu vor intra în zestrea lui intelectuală. Nu erudiția cumulativă „nterează atunci cînd îi pregătăm pe tineri pentru viață, ci cea selectivă; în predarea geografiei economice a patriei se impune o permanentă actualizare a valorilor cantitative și interrelaționare a acestora cu cele calitative.

Ca și disciplinele fundamentale, ca toate obiectele de învățămînt, și geografia patriei trebuie predată la un înalt nivel științific și ideologic, folosindu-ne de valențele ei formative, valorificînd la maximum largile ei posibilități de educare a elevilor în spiritul patriotismului socialist, al politicii de pace și de colaborare cu toate statele lumii promovate de partidul nostru.

Prof. MARLENA PĂPUȘA OPRISAN
Liceul Industrial „Metalurgica” din Iași

MATEMATICĂ

Cunoașterea științifică a realității prin studii disciplinelor fundamentale: matematica, fizica, chimia, biologia, constituie unul dintre factorii principali ai formării bazelor concepției materialist-dialectice despre lume a elevilor.

Prin studiul matematicii formăm la elevi priceperi și deprinderi necesare activității practice, în concordanță cu cerințele economiei naționale.

Temele: „Scrierea și citirea numerelor naturale”, „Procente”, „Funcții” ne oferă posibilitatea să-i informăm pe elevi asupra datelor actuale și de perspectivă referitoare la realizările obținute în diferite ramuri ale economiei naționale.

Am introdus în lecțiile de rezolvări de probleme date actuale din documentele de partid și de stat și am compus cu elevii probleme asemănătoare.

Întă citeva dintre documentele de partid folosite la orele de matematică: Raport la cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R.; Directivele Congresului al XIII-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986-1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000; Legea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a R.S.R. pe anul 1985; Legea Planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare a R.S.R. pe anul 1985; Legea Bugetului de Stat al R.S.R. pe anul 1985; cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu și materialele de sinteză publicate în presa centrală. Am efectuat culegerea datelor pe fișe tematice necesare desfășurării fiecărei lecții de matematică.

În clasele a IV-a și a V-a, la tema: „Scrierea și citirea numerelor naturale”, manualele de matematică oferă modele de scriere și citire a unor numere abstracte. Pentru a scrie numerele, folosim cifre arabe sau cifre romane. Pe baza modelelor prezentate, elevii au alcătuit propoziții în care au folosit aceste cifre și au înțeles că, în practică, s-au impus cifrele arabe, fiind mai ușor de întrebuințat la scrierea numerelor.

Din fișa alcătuită, pentru această temă, am scris pe tablă citeva numere pe care elevii le-au scris apoi în caiete, le-au comparat și au înțeles dimensiunea realizărilor din diferite ramuri ale economiei naționale.

În clasa a VI-a, la tema: „Procente”, de la prezentarea noțiunii, am ales ca exemple de procente date din cele mai recente documente. Elevii au fost îndrumați să culegă și ei date din alte materiale pe care le-au citit. Am subliniat că procentele ne permit o comparație rapidă a numerelor, a realizărilor din economia națională, din diferite perioade. Acest mod de prezentare a temei a mărit interesul elevilor pentru lecțiile următoare. În clasa a VII-a, la capitolul „Func-

ții”, la tema: „Alte tipuri de grafice cu aplicații în economie”, în manual sînt prezentate exemple diverse, bine alese, dar se impune actualizarea lor prin modelele prezentate de noi și participarea elevilor la elaborarea altor grafice cu date noi. Pentru această temă, de un real folos a fost convorbirea organizată la cabinetul de istorie, unde sînt expuse grafice cu realizări din diferite ramuri ale economiei naționale și ale județului. Elevii au dobîndit deprinderea de a citi cu ușurință datele cuprinse în grafice.

Prin tema pentru acasă, cu date extrase din fișe, am căutat să verificăm cum elevii aplică în practică cunoștințele teoretice și am constatat o eficiență sporită privind înțelegerea temei respective.

Lecțiile de rezolvare a unor probleme de matematică din clasele I-VIII ne oferă posibilitatea de integrare a documentelor de partid în activitatea cu elevii. Am analizat problemele propuse pentru fiecare clasă și am alcătuit o fișă cu date actualizate necesare în rezolvarea fiecărei probleme. După ce am rezolvat problema propusă am prezentat informațiile noi. Folosind aceste elemente, elevii au compus alte probleme asemănătoare. Exemple: în manualul de clasa I, la pagina 120, rezolvarea problemei nr. 9 ne permite să purtăm cu micii școlari o discuție despre realizările în domeniul construcției de blocuri din cartierul sau localitatea unde locuiesc. Am subliniat ritmul în care se ridică aceste construcții. Cu datele cunoscute de elevi s-au compus noi probleme asemănătoare cu cea din manual.

În manualul de matematică pentru clasa a V-a, ediția 1984, la pagina 37 este problema nr. 9: „În anii 1965 și 1981 s-au fabricat în țara noastră în total 599 000 televizoare. În anul 1981 s-au fabricat cu 397 000 mai multe televizoare decît în 1965. Cîte televizoare s-au fabricat în țara noastră în anul 1965? Dar în 1981?” Am folosit fișe cu datele actuale și am propus elevilor să compună probleme asemănătoare.

Aceste teme au fost realizate corect de toți elevii clasei. Am prezentat date actuale și despre alte bunuri de uz îndelungat. Valorificarea acestora am realizat-o prin probleme create pentru tema scrisă acasă.

Considerăm că această modalitate de rezolvare a problemelor de matematică ne permite să realizăm una dintre sarcinile educative de mare importanță, care contribuie la formarea multilaterală a tinerii generații: integrarea documentelor de partid în lecțiile de matematică.

Prof. ION VIȘAN,
Inv. SEBASTIAN SIMCELESCU
Școala Nr. 1 din Drobeta Tr. Severin

ELABORAREA LUCRĂRILOR PENTRU OBTINEREA GRADULUI I

Drumul de la primele lucrări, prezentate cu ani în urmă, până la cele care se elaborează astăzi de către cadrele didactice în vederea obținerii gradului I în învățământ, este un drum ascendent, spre calitate. Astfel, de la alegerea întimplătoare a temelor (de cele mai multe ori după „rezonanța” lor), s-a trecut la o opțiune conformă cu preocupările și, mai ales, cu realizările candidatului în domeniul în cauză; de asemenea, locul lucrărilor „mamut”, în care se îngrămădeau, pe 200-300 de pagini, paragrafe și chiar capitole întregi „inspirate” din bibliografia parcursă, îl iau, tot mai mult, lucrări echilibrate ca volum (50-80 pagini) și originale în conținut. Și aceasta, fiindcă majoritatea celor care aspiră la acest grad didactic își dau seama de utilitatea — în primul rând pentru ei — a unei lucrări bine făcute. Desigur că, în sporirea calității acestor lucrări, și-au spus cuvântul și îndrumarea competentă și exigența sporită ale conducătorilor științifici.

Continența cu asemenea lucrări cu prilejul susținerii lor (în cadrul inspecției speciale) ne-a învederat, însă, persistența unor carente în elaborarea și întocmirea lor, care, chiar dacă nu au „caracter de masă” și nu vizează „fondul problemei”, sînt supărătoare. Ne-am propus să ne oprim la ele pentru a le preveni repetarea.

● Vom începe cu începutul, deci cu titlul. La unele lucrări acesta este formulat (și imprimat cu litere de bronz pe copertă) doar în felul următor: „Lucrare metodică-științifică pentru obținerea gradului I în învățământ”. Or, acesta poate fi, cel mult, supratitlul — sau subtitlul — general al tuturor lucrărilor candidaților înscrise la acest examen. Este necesar, în consecință, să se precizeze clar și corect titlul acestor contribuții personale scrise.

● La unele lucrări întâlnim un „plan” al lor, plasat la început; la sfîrșitul acestora apare și un „cuprins” (sau sumar). Ne întrebăm de ce acest exces de zel care conduce la o repetiție inutilă, aneori în detrimentul autorului, fiindcă, dacă lucrarea este bine structurată, această structură se poate sintetiza ori în „plan” ori în „sumar”.

● În conținutul unei lucrări de grad, sînt necesare și citatele cu trimitere de rigoare. Rostul acestora este indeobște cunoscut: cu autoritatea în materie a celui pe care-l cităm, ne susținem (întărim) o afirmație a noastră. Din păcate, mai apar lucrări în care nu întîlnim nici un citat, de la prima pînă la ultima pagină. La o lectură atentă, însă, se constată existența uneia sau mai multor surse de inspirație, oferite de literatura de specialitate, pe care autorul le-a folosit cu prisosință, fie parafrazînd textul de referință, fie uitînd să pună ghilimelele. O altă categorie o reprezintă lucrările alcătuite din citate (pagini întregi), contribuția candidaților care le semnează fiind aceea de a stabili, cu două-trei cuvinte, legătura dintre acestea. Oare nu este prea puțin pentru o lucrare care se vrea, și trebuie să fie, personală?

● Substanța unei bune lucrări de grad o formează experiența personală a autorului ei, prelucrată statistic (dacă este cazul) și interpretată logic, psihologic și pedagogic. Deși, teoretic, se cunoaște acest lucru, practic, unii autori „povestesc” sau „descriu” această experiență, fără nici o tentativă de interpretare și generalizare, cum s-ar cuveni.

● Convinși de necesitatea bibliografiei pentru o asemenea lucrare, unii autori, după ce o adună cu hărnicie de albină și o așază la locul potrivit — sfîrșitul lucrării — omit să o rînduiească după normele bibliografice, avînd însă grijă ca îndrumătorul științific să fie plasat în fruntea listei, chiar dacă lucrările cu care este menționat nu au nici o legătură cu tema abordată. Se mai întîmplă ca lucrările cu care tema se interferează să absenteze din bogata listă bibliografică. Desigur, o asemenea listă nu poate fi exhaustivă. Este, însă, firesc să se selecteze din bibliografia consultată acele titluri care au legătură directă cu tema pe care o dezvoltă lucrarea de grad.

Ne exprimăm speranța că rîndurile noastre vor putea fi utile celor ce se află în curs de elaborare a unor asemenea lucrări, căci le dorim succes deplin!

Conf. univ. dr. ION DRĂGAN
Universitatea din Timișoara

CABINETUL DE PERFECȚIONARE AL CADRELOR DIDACTICE

Conștiente de marea responsabilitate pe care o incumbă actul instructiv-educativ în actuala etapă de progres a societății noastre socialiste, iar, în prezent, mobilizate de hotărîrile Congresului științei și învățămîntului, cadrele didactice de la Liceul Industrial „Aurel Vlaicu” din Orăștie se simt în permanență dator să-și perfecționeze pregătirea profesională. Aceasta presupune atât o informare de specialitate la zi, corespunzătoare ritmului rapid de dezvoltare a științelor, o temeinică stăpînire a principiilor moderne ale pedagogiei învățării, cit și însușirea ideologiei și politicii partidului nostru.

Colectivul de profesori din liceul nostru s-a gîndit că un cabinet de perfecționare a cadrelor didactice, amenajat în incinta școlii, poate sprijini, în mod operativ, această complexă activitate, cabinet care, de altfel, a și fost înființat.

Plasat în imediata vecinătate a sălii profesionale, conceput pe criteriile funcționalității și respectîndu-le pe cele estetice, acest cabinet a devenit un laborator permanent de muncă și creație, de schimburi de opinii și experiență, fiind, în primul rînd, locul unde se desfășoară activitatea colectivă a cadrelor de specialitate. Fiecare dintre catedrele liceului nostru posedă aici vitrine speciale, materialul metodic cel mai nou pentru documentarea profesorilor, inginerilor, subinginerilor și maistrilor instructori care își desfășoară activitatea în unitatea noastră de învățămînt. De exemplu: pliante; un atlas literar, protocolul unor „procese literare”; culegeri de probleme alcătuite de membrii catedrelor de fizică, matematică, chimie, tehnologie; cercetări locale istorice și de științe sociale; machete funcționale în domeniul construcțiilor de mașini etc. De asemenea, sînt prezente cele mai noi mijloace de învățămînt și materiale didactice, însoțite de documentarea necesară, create în ultimul an și în anul în curs. Registrul catedrei permite urmărirea preocupărilor

de pregătire metodică și de perfecționare a procesului de predare-învățare ale tuturor cadrelor didactice. Toate sediile catedrelor de specialitate se țin aici, toate documentele acestora se păstrează în cadrul cabinetului. Nu lipsesc nici hărți, pliante, broșuri și alt material informativ, la dispoziția profesorilor și a elevilor, pentru orientarea școlară și profesională.

Cine vizitează cabinetul de perfecționare din unitatea noastră are prilejul să se convingă asupra calității muncii cadrelor didactice, asupra rezultatelor obținute în activitatea lor de cercetare sau a celor înregistrate de către elevi în ultimul an școlar și în cel în curs. De pildă, sînt expuse, pentru fiecare catedră, diplomele primite de elevi la olimpiade, la Festivalul Național „Cîntarea României”, la concursul pe meserii, fapt care oferă posibilitatea unor comparații stimulante.

Cabinetul de perfecționare al liceului este, în același timp, și o expoziție permanentă. Panoul cu istoricul școlii, ingenios și plastic conceput, prezintă imaginea concretă a instituției de la începuturile sale pînă în prezent, prin evidențierea edificiilor școlare și a dinamicii efectivelor de elevi. O vitrină aparte cuprinde publicațiile foștilor elevi ai liceului, unele nune ilustrînd contribuții de seamă la tezaurul științei și culturii românești în medicină, minerit, construcții, fizică, agronomie, istorie, literatură, muzică. Deasupra acestei vitrine este menținut, ca un simbol, tabloul primei serii de absolvenți și profesori ai liceului.

Permanent în atenția cadrelor didactice din școala noastră, fiind, totodată, o oglindă a propriei noastre munci, cabinetul de perfecționare ne oferă, zi de zi, ambianța necesară documentării serioase, științifice și metodice, de actualitate.

Prof. PETRU BACIU
Liceul Industrial „Aurel Vlaicu”
din Orăștie

LECTURA LITERARĂ A ELEVILOR

OBSERVAȚII STILISTICE

(Urmare din pag. a 4-a)

Întrucît la clasele primare elevii au puține cunoștințe în legătură cu mijloacele artistice folosite de scriitori, am căutat să utilizăm mai mult în analiza conținutului lecturilor literare cunoștințele transmise în orele de gramatică.

Astfel, elevii au putut sesiza de exemplu că, pentru a reda un șir de acțiuni rapide, scriitorul a folosit mai multe propoziții simple. În alte situații, pentru a prezenta o acțiune care durează un timp mai îndelungat, scriitorul se folosește de repetarea apropiată a aceluiași verb. De asemenea, în loc de comparație, elevul poate fi condus să observe că un lucru sau o ființă se aseamănă cu altele sau, fără a folosi termenul de personificare, elevii pot fi îndrumați să sesizeze că într-o anumite lectură animalele capătă însușiri omenești.

Unele ore de lectură literară le-am desfășurat în biblioteca școlii, unde le-am arătat elevilor cum se caută o carte în fișă, în raft, cum să se descurce într-un volum de lecturi, cum să folosească dicționarul etc.

Inv. MANYET CAROLINA
Școala din Fibenthal
Inv. ANA FULGA
Școala din Ieșelnița, județul Mehedinți

ÎN SCOPUL EXPRIMĂRII CLARE ȘI CORECTE

Dezvoltarea capacității de exprimare a copilului se realizează prin: a) crearea posibilității de a forma propoziții alcătuite din două, trei sau mai multe cuvinte și de a preciza ordinea acestora în propoziție; b) desprinderea unui cuvînt din propoziție și separarea cuvîntului în componentele sale sonore; c) sesizarea sunetelor din cuvînt în succesiunea lor normală, precum și a sunetelor izolate, prin indicarea de către învățator a locului pe care îl ocupă în cuvînt.

În prima parte a predării abecedarului, folosirea alfabetului mobil în analiză și sinteză reprezintă suportul material al acțiunilor mintale, procedau ce respectă particularitățile gîndirii școlarului. Primul sunet și prima silabă învățate de copil sînt legate de un obiect pe care acesta îl desemnează. Treptat, cuvintele se desprind de imaginea concretă, folosînd la formarea coloanelor de cuvinte

sau texte și constituind astfel o evoluție necesară spre cuvinte, noțiuni.

Folosirea coloanelor de cuvinte despartite în silabe la începutul fiecărei lecții contribuie la realizarea unei exprimări clare și corecte a elevilor. Respectarea principiului trecerii de la simplu spre complex stă la baza alcătuirii coloanelor de cuvinte formate la început numai din două silabe, apoi din mai multe silabe, precum și a alcătuirii silabelor din două, apoi din trei și patru litere.

Consider că, în perioada abecedară, sînt eficiente următoarele procedee metodologice care dezvoltă sistemele operaționale ale elevilor: a) combinarea literelor în silabe și a silabelor în cuvinte. După învățarea unui număr de aproximativ cinci litere solicit copiii să formeze cit mai multe silabe din două litere.

Se exersază fiecare literă de patru ori și se aleg silabele care se pot folosi în cuvinte. Se va renunța la cele care nu pot fi folosite; b) alcătuirea unor combinații de silabe necesare formării cuvintelor cu înțeles; c) exersarea pe suportul de litere a silabelor inversate ale unui cuvînt, propunînd elevilor să alcătuiască cuvîntul corect (re, me; sa, ca); d) adăugarea unor silabe înainte și după silaba dată: ma-re, ca-re, ra-ma, la-ma); e) înlocuirea unei litere din prima silabă: mu-re; ma-re; me-re; f) înlocuirea unei silabe cu altele care să alcătuiască un cuvînt: ra-mă; ra-să; ra-nă.

Apreciez că toate aceste procedee dinamizează percepția, întărind legătura dintre centrele fonco-motor și cel vizual al elevilor.

La fel procedez și cu propozițiile în care cuvintele sînt amestecate, iar elevii le constituie în propoziții cu înțeles (un, Alina, an, are — Alina are un an) și la formarea unei propoziții din silabe date: (cu, ni, ră, a, cu, trac, rul, to — Nicu ară cu tractorul).

Apoi, solicit elevilor să mai formuleze și alte propoziții legate prin înțeles de prima, alcătuiind astfel o mică povestire orală.

Cu elevii care întîmpină greutăți în rostirea anumitor sunete am făcut nenumărate exerciții de pronunțare a cuvintelor mai dificile, pentru a avea o exprimare orală și scrisă clară și corectă.

Permanent, urmăresc diferențierea fonetică a cuvîntului articular enclitic de cel nearticulat (măr, mărul, cal, calul), ca și găsirea celor mai potrivite procedee și metode pentru ca toți elevii să aibă exprimarea orală și în scris clară și corectă, insistînd în mod deosebit pe stimularea interesului pentru citit, pentru lectură.

Inv. TUDORA DORCEA
Școala Nr. 4 din Turnu Măgurele,
județul Teleorman

În relație cu compunerile școlare

De-a lungul experienței mele didactice am avut posibilitatea să constat că un capitol dificil pentru profesori, dar mai ales pentru elevi, îl reprezintă compunerile școlare.

Actuala programă de limba și literatură română acordă un spațiu corespunzător lecțiilor de compunere, iar manualele școlare cuprind un bogat și divers repertoriu de compuneri sau planuri ale acestora.

O primă concluzie ce-am desprins-o din propria mea activitate a fost aceea că, cu unele excepții, elevii din mediul rural nu acordă importanța cuvenită lecțiilor particulare, de unde rezultă un vocabular redus și un limbaj lipsit oarecum de imagini poetice care, dacă ar exista, ar conferi compoziției elevilor un procent absolut necesar de originalitate și frumusețe.

Or, se știe, majoritatea studiilor de specialitate consideră că în prima copilărie există o prospectivă a ficțiunii insuficient pusă în valoare din lipsa unei lecturi cu caracter de permanență.

Din clasa a V-a, elevii învață să redacteze compuneri avînd ca exemplu textul din manual și ca ghid planul comunerii întocmit de colectivul clasei, pe baza conversației dirijate a profesorului, sistematizat pe cele trei părți, cînd se sugerează cîteva puncte de reper.

Acest aspect, ce ține de pregătirea profesională și măiestria pedagogică a personalului didactic este în mare măsură neglijat sau i se acordă o mai mică importanță, fapt ce face ca planul compunerii să devină linie-etalon, compoziție-șablon, lipsa de imaginație fiind evidentă, ceea ce determină ca lumea interioară a copilului, atît de bogată, să nu fie deseori exprimată.

Prin urmare, se impune o pregătire deosebită a profesorului pentru partea de „indicații”, cu accent pe „neobligativitatea” planului — model oferit de manual și, mai ales, pe necesitatea încheierii compunerii cu un tot armonios prin respectarea unui dozaj al părților și trecerea neobservată de la o parte a compunerii la alta.

Sugerez acest lucru pentru faptul că mai există elevi, și nu puțini, care respectă cerințele generale ale oricărei compunerii, realizînd compoziții școlare pe bucăți distincte. Totodată, un elev cu un vocabular nuanțat și o imaginație bogată, care știe să alcătuiască o scrisoare în limba română, va ști s-o facă, respectînd cerințele acestui gen de compuneri, și în limba franceză, unde sînt prevăzute asemenea tipuri de redactări.

Un moment esențial în sistemul lecțiilor de compunere îl reprezintă „analiza compunerilor” realizată de profesorul clasei împreună cu elevii. Elevii trebuie

familiarizați nu numai cu tehnica elaborării compunerilor, ci și cu aceea a analizei lucrărilor.

La această analiză, se impune ca, la compunerile ce urmează să fie discutate, să fie riguros selectate și analizate observațiile pe probleme, vizînd conținutul și forma de redactare a lucrării: corelația propriu-zisă dintre titlu și compunerea propriu-zisă, modul de susținere a temei, raportul dintre părțile componente, probleme de limbă și stil, de ortografie, de punctuație etc.

Pentru ca elevii să aibă mai vii impresiile și observațiile, este necesar, după părerea mea, să discutăm fiecare lucrare după citirea acesteia și nu după trei-patru lucrări, cînd de fapt se pulverizează observațiile primei lucrări.

Problemele ce țin de tehnica analizei compunerilor, menționate mai sus, le reamintesc elevilor înainte de lectura compunerilor, pentru a fi sigur că analiza compunerilor va fi una competentă, la obiect.

În timpul audierii compunerilor, elevii au sarcina să formuleze pe scurte observații, gresăliile tipice etc. În cadrul discuțiilor colective cu clasa, am pus accentul pe eliminarea unor formule stereotipe de felul „mi-a plăcut compunerea pentru că e bună, sau e frumoasă”, sau „a respectat planul unei compuneri” etc. Nu recomand asemenea formulări, dacă nu sînt însoțite de argumente de strictă tehnicitate.

Neîndoielnic, orele de compuneri, propuse și realizate într-o asemenea manieră, se integrează armonios în scopul general al procesului de învățămînt, formarea complexă a personalității umane, căreia viața îi cere să acționeze spontan, independent, critic și creator.

Prin urmare, originalitatea și imaginația elevului nu trebuie excluse, ci, din contră, trebuie să primeze, pentru a da exprimării spontaneitate, prospectivă și culoare.

Prof. PAUL POPESCU
Școala cu cl. I-X, comuna Dobrești,
județul Dolj

ÎN LUMINA HOTĂRÎRILOR

CONGRESUL ȘTIINȚEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

DE LA NOUL SISTEM DE VALORI,
LA O NOUĂ CALITATE

Eveniment de referință, de importanță majoră pentru întreaga activitate socială, pentru toți slujitorii școlii românești, Congresul științei și învățămîntului marchează o treaptă superioară în înlăptuirea prevederilor programului partidului în domeniul instruirii, formării și educării tinerelor generații. Strălucitul exemplu de muncă plină de abnegație, pasiune și dăruire revoluționară al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — ilustrat și de excepționala sa cuvîntare rostită cu acest prilej, ca, de altfel, de întregul tezaur de idei și teze cuprinse în inestimabila sa operă teoretică și practică — constituie forța generatoare și mobilizatoare a energiilor tuturor oamenilor muncii din învățămînt în ridicarea, pe o treaptă mai înaltă, a activității puse în slujba formării omului nou al societății noastre. În concepția partidului nostru — așa cum reiese și din hotărîrile primului Congres al științei și învățămîntului — omul nou, constructor al socialismului și comunismului, trebuie să fie stăpîn pe cele mai înalte cuceriri ale științei, ale cunoașterii umane, să se caracterizeze prin înalte virtuți morale, prin pasiune pentru muncă și creație, prin îndrăzneală în gândire și acțiune, prin cetezanță revoluționară și promovarea noului în întreaga viață socială, prin fermitate în lupta pentru dreptate și adevăr, pentru înlăptuirea principiilor eticii și echității socialiste, prin hotărîrea de a lupta cu abnegație pentru apărarea cuceririlor revoluționare, a cauzei comunismului în țara noastră.

Pentru a transpune în viață constelația de principii și norme ce definesc idealul comunist al societății noastre, în cadrul amplului proces, cu un profund caracter revoluționar, de modelare a omului nou, se cer, din partea tuturor oamenilor școlii, eforturi sporite pentru perfecționarea conținutului, a metodelor și mijloacelor de instruire și educare, în așa fel încît ei să acționeze în deplină concordanță cu noul sistem socialist de valori care asigură trecerea la o nouă calitate.

RAPORTUL DIALECTIC DINTRE CONCEPȚIA ȘTIINȚIFICĂ ȘI SPIRITUL REVOLUȚIONAR

În actuala etapă a revoluției științei și tehnologiei, a edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate în țara noastră, este imperios necesar să se asigure un raport optim între știință, învățămînt și dezvoltare, pentru a se îndeplini cu înaltă exigență și responsabilitate comunistă obiectivele stabilite de Congresul al XIII-lea al P.C.R., de Congresul științei și învățămîntului. Va trebui să avem în permanență în vedere faptul că acest stadiu de dezvoltare intensivă a societății românești cere o conștiință socialistă multidimensională — gnoseologică, axiologică și praxiologică — ceea ce presupune, în partea tuturor factorilor educaționali — a cadrelor didactice, în special — preocupări consecutive pentru a valorifica cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii prin activitatea lor instructiv-educativă și de cercetare științifică, de a se angaja deplin și responsabil în procesul revoluționar de perfecționare a învățămîntului, de dezvoltare armonioasă a întregii noastre societăți.

Idealul cultural al epocii noastre se deosebește de idealul cultural al altor epoci, tocmai prin aceea că în tabelele ei de valori rolul și ponderea științei se află pe o treaptă fără precedent. Noul ideal cultural îmbină sistemul cunoașterii științifice cu sistemul formării personalității umane. Iată de ce profesorilor de matematică, fizică, chimie, biologie le revine un rol și sarcina fundamentală de a transmite elevilor cele mai actuale informații de specialitate, ci și aceea de a consolida, de a stimula, în egală măsură, capacitățile creatoare, inteligența practică, gândirea tehnică, ingeniozitatea, inventivitatea, de a le forma deprinderi practice care să le permită integrarea rapidă în industria modernă — robotizată, cibernetizată, automatizată. Aceasta presupune creșterea caracterului practic aplicativ al cunoștințelor prin integrarea experimentului de laborator în fiecare lecție, prin predarea interdisciplinară a conceptelor și legilor fundamentale, prin interpretarea filozofică a fenomenelor din natură în vederea formării unor atitudini și convingeri științifice, materialist-dialectice. De fapt, conștientizarea raportului dialectic dintre concepția științifică și spiritul revoluționar, atribuit al omului modern al societății socialiste, înseamnă angajare activă și creativă în procesul noului, intransigentă față de ceea ce este retrograd și anacronic, față de inerție și utină, promovarea noului care sprijină progresul, dezvoltarea, bunăstarea. Iată de ce, în cadrul tuturor disciplinelor școlare, a fiecarei lecții nu este suficientă simpla transmitere-acumulare de cunoștințe, ci,

în egală măsură, se impune formarea de capacități, concepții și convingeri — ideologice, politice, științifice, morale — precum și găsirea celor mai adecvate forme care să conducă la materializarea acestor convingeri în fapte sociale și comportamentale.

În aceeași ordine de idei, este necesar ca, odată cu activitățile de predare-învățare, odată cu cele care contribuie la dobîndirea deprinderilor și priceperilor de muncă, ale elevilor, să le formăm acestora și atitudinea pozitivă față de valorile materiale și actul conștient al producerii lor. În acest scop, în atenția tuturor cadrelor didactice trebuie să stea, neînterupt, formarea tinerelor generații în cultura muncii, asigurarea unei pregătiri profesionale, alături de cea politico-ideologică și de cultură generală, ca și dezvoltarea unei gândiri economice care să le faciliteze integrarea fără dificultăți în orice domeniu al economiei naționale, cu precădere în procesul de producție, adaptarea rapidă și eficientă la noile situații ce apar în activitatea social-economică, pentru ca, în calitatea lor de viitori oameni ai muncii, să fie capabili să utilizeze cu randament maxim capacitățile de producție, să diminueze cheltuielile materiale, să sporească productivitatea muncii, să contribuie la înnoirea produselor și la ridicarea calității acestora sau la înlăptuirea revoluției agrare. Pe lângă măsurile generale care se vor lua în această direcție, cadrele didactice au datoria să-și unească eforturile în vederea realizării unei mai strînse legături între disciplinele fundamentale, cele tehnologice și lucrările practice, în așa fel încît fiecare elev să participe efectiv la activitatea de producție cu competența corespunzătoare.

De aceea, începînd cu trimestrul al II-lea, cadrele didactice au datoria să intensifice munca de orientare școlară și profesională, prin întregul complex de activități specifice acestui compartiment, punînd accent pe informarea elevilor asupra ramurilor prioritare ale economiei naționale (industria minieră, energetică, construcții industriale și construcții de mașini, agricultură) și a meseriilor aferente acestora, asupra domeniilor în plină dezvoltare ale industriei moderne — informatică, automată, robotică —, pe îndrumarea acestora spre anumite profesii, în funcție de pregătirea lor școlară și profesională, de aptitudinile și interesele pe care le manifestă, dar, mai ales, de imperatiile economiei și necesarul forței de muncă din localitățile și județele unde trăiesc și învață.

AMPLIFICAREA CONȚINUTULUI FORMATIV AL DISCIPLINELOR ȘCOLARE

Un rol deosebit în modelarea personalității elevilor îl au și valorile culturii naționale. Tocmai de aceea, tuturor profesorilor și, mai ales, celor de limba și literatură română, le revine nobila îndatorire de a cultiva limba națională — expresia spiritualității poporului nostru — de a contribui la însușirea corectă a limbii literare de către elevi, la dezvoltarea capacității lor de înțelegere a mesajului artistic, ideologic și politic al operelor studiate. Teza, de o deosebită importanță științifică și ideologică a secretarului general al partidului, potrivit căreia istoria poporului român, a luptei sale pentru libertate și dreptate socială și națională, a mișcării revoluționare, democratice a partidului nostru reprezintă un tot unitar, trebuie să determine ca fiecare lec-

ție de la această disciplină de învățămînt să fie desfășurată în așa fel, de către fiecare profesor, încît, prin mesajul patriotic al cunoștințelor transmise, prin forța de evocare și respectarea adevărului istoric, să aducă o contribuție esențială la educarea elevilor în spiritul demnității și mîndriei naționale. Așa cum sublinia tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor Congresului științei și învățămîntului, alături de lecțiile de limba și literatură română și istorie, și cele de geografie trebuie concepute și realizate astfel încît să se evidențieze deosebitul lor aport la educația

patriotică a elevilor. Din lecțiile de geografie nu trebuie să lipsească prezentarea realizărilor economico-sociale și a perspectivelor dezvoltării patriei noastre, a dinamismului economiei naționale, a realizărilor dobîndite în ultimii 20 de ani.

Și în învățămîntul preșcolar va trebui, ca, pe lângă înlăptuirea sarcinilor obișnuite care decurg din programa școlară, să se acorde, în continuare, o atenție deosebită educării moral-politice și patriotice a copiilor, modulul în care se organizează acțiunile specifice sau cele din cadrul organizației „Șoimii patriei”, învățării de către preșcolari a poeziilor și cîntecelor dedicate patriei, poporului, partidului, conducătorului acestuia și al statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu. Educatoarele trebuie să aibă în vedere, cu prioritate, în ce măsură toate aceste acțiuni au un conținut adecvat vîrstei, puterii de înțelegere a copiilor, pentru a le asigura eficiența scontată.

În învățămîntul primar, învățătorii au datoria să acorde o atenție și mai mare elaborării obiectivelor educative, alături de cele cognitive, ale fiecărei lecții, în funcție de conținutul și specificul fiecărei discipline școlare, fapt care le va permite alegerea celor mai adecvate metode și procedee care formează și dezvoltă reperele axiologice și motivaționale, premise pentru dobîndirea unei

exemplare conduite moral-patriotice de către elevi. Este bine cunoscut faptul, că, la vîrstele mici, comportamentul moral — care presupune o motivație și o justificare teoretică — se formează, mai ales pe baza exercițiului continuu. De aici necesitatea ca învățătorul să fie preocupat neînterupt de ideea de a crea elevilor obișnuințe, deprinderi și atitudini de muncă perseverentă, de îndeplinire conștiințoasă a obligațiilor școlare, de cinste, modestie, curaj, conștiință civilizată etc. În același timp, învățătorul trebuie să aibă în vedere și faptul că numai reprezentările și noțiunile despre patrie, de exemplu, nu sînt suficiente pentru dezvoltarea unor atitudini și sentimente patriotice, ci este necesară crearea unui complex de stări emoționale care să-i îndemne pe elevi la acțiuni patriotice, începînd cu unele mai ușoare — înfrumusețarea clasei, a școlii, a localității, reconștințarea materialului didactic, colectarea plantelor medicinale — și ajungînd pînă la altele, mai complicate, care incumbă o mai mare responsabilitate, cum ar fi, de pildă, participarea la lucrările din campania agricolă. Cu alte cuvinte, se cere mai multă atenție din partea învățătorilor pentru valorificarea mai complexă și completă a conținutului educativ al fiecărei discipline de învățămînt, al fiecărei activități desfășurate în clasă și în afara clasei.

ORGANIZARE ȘI CONDUCERE ȘTIINȚIFICĂ

Pentru ca întreg programul de optimizare a procesului instructiv-educativ să poată fi îndeplinit conform cerințelor fiecărei etape de dezvoltare social-economică a țării, este necesar ca, la nivelul tuturor județelor, al tuturor unităților de învățămînt, obiectivele propuse anual, trimestrial și zilnic să se înlăptuiască cu rigoare și responsabilitate. Aceasta presupune cunoașterea hotărîrilor de partid și de stat și legilor țării, a teoriei generale a științei conductivei, aplicarea concepției sistemice în conducerea științifică. Stîiut fiind că una dintre funcțiile de bază ale acesteia este planificarea muncii — nu numai pentru a răspunde sarcinilor prezentate, ci într-o optică prospectivă — se impune ca planurile de muncă să cuprindă obiective mult mai precis formulate, pornind tocmai de la sarcinile stabilite în cele mai recente documente de partid și de stat, de la situația existentă într-o anumită perioadă în fiecare unitate școlară, de la soluțiile de modernizare propuse de pedagogia contemporană, de didactica actuală, determinînd, în acest fel, o calitate superioară a conținutului activităților ce urmează a fi înlăptuite, o evaluare permanentă și riguroasă a eficienței acestora. Așadar, pornind de la documentele Congresului științei și învățămîntului, pentru îmbogățirea și îmbunătățirea planurilor de muncă ale unităților de învățămînt se vor avea, cu precădere, în vedere următoarele:

● Conducerea colective, directorii, șefii de catedră trebuie să fie preocupați să utilizeze metode moderne de conducere și decizie, pornind de la cunoașterea, în mod nemijlocit și printr-un sistem științific de prelucrare și transmitere a informațiilor, a întregii activități a cadrelor didactice. Aceasta implică, în primul rînd, cunoașterea activității la clasă a fiecărei educatoare, a fiecărui învățător și profesor, pe baza unui sistem bine organizat de asistență la lecții, de îndrumare a întregului proces instructiv-educativ, urmînd ca aprecierile anuale să oglindească efortul și aportul cadrelor didactice în munca lor cu preșcolarii și elevii.

● Îmbunătățirea muncii politico-educative în rîndul cadrelor didactice și al elevilor. Cadrele didactice, indiferent de specialitate, în colaborare cu conducerea unităților de învățămînt, sub direcția îndrumare a organizațiilor de partid, au datoria de a acționa pentru cunoașterea și înțelegerea de către elevi a ideologiei și politicii științifice a partidului și statului nostru, a contribuției excepționale a tovarășului Nicolae Ceaușescu la perfecționarea, modernizarea și revoluționarea învățămîntului românesc, ale celorlalte ramuri din economia națională, a rolului tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu la înlăptuirea sarcinilor de majoră importanță în domeniul cercetării științifice și învățămîntului.

● Integrarea documentelor de partid în lecții, pe baza unor modalități concrete, stabilite la nivelul colectivelor de catedră și al comisiilor metodice.

● Înstaurarea unui sistem operativ de informare la nivelul unităților de învățămînt, al colectivelor de catedră, vizînd în principal, pregătirea de specialitate, politică, didactică, psihopedagogică, în

consens cu cele mai noi și mai valoroase achiziții în aceste domenii, pe plan național și mondial.

● Conceperea întregii activități metodice la nivelul colectivelor de catedră, ca urmare a aplicării principiilor conducerii științifice. Elaborarea în colectiv a obiectivelor cognitive și educative, a celor operaționale, pe capitole și pe lecții, alcătuirii probelor formative și sumative, a fișelor de tratare diferențiată etc. În același scop, avînd în vedere rolul cercetării în progresul general al societății, este necesar ca activitatea de cercetare în general, cea pedagogică, în special, să devină un obiectiv permanent al muncii desfășurate de cadrele didactice, atît în cadrul catedrelor de specialitate cît și al comisiilor metodice (de pildă, prin instituirea unor micro-grupuri de cercetare pe teme prioritare ale instrucției și educației). De asemenea, consiliul de conducere al școlilor are datoria să găsească cele mai potrivite modalități care să stimuleze și să angajeze elevii în activitățile de cercetare. Alături de cadrele didactice, mai ales în domeniul solicitate de economia localității sau județului respectiv, prin întreprinderile patronatoare.

● Efectuarea unei îndrumări și a unui control sistematic, într-un climat de exigență sporită, atît la nivelul inspectoratelor școlare cît și la cel al unităților de învățămînt, pentru evaluarea corectă a modului în care se valorifică conținutul educativ al fiecărei lecții. Urmărirea consecventă a realizării sarcinilor muncii educative și a eficienței activităților organizate în cadrul procesului de învățămînt și prin activități extrașcolare. Adecvarea conținutului și formelor de desfășurare, ale tuturor activităților educative, la particularitățile de vîrstă, interesele și preocupările elevilor, în vederea cunoașterii și înțelegerii de către aceștia a evenimentelor, fenomenelor și proceselor din istoria patriei, din actualitatea social-economică a țării și internațională.

● Supravegherea și controlul elevilor în mod permanent și eficient, pentru a influența însușirea și respectarea regulamentului școlar, ale conținutului normelor și principiilor eticii și echității socialiste, ale legilor țării, pentru instaurarea, în toate unitățile de învățămînt, a unui climat de ordine și disciplină, propice desfășurării unui proces instructiv-educativ de calitate.

Îndeplinind toate aceste cerințe ale muncii de instruire și educare — ce decurg din hotărîrile Congresului științei și învățămîntului, mobilizîndu-și eforturile spre a dăruii societății noastre oameni integri, bine pregătiți profesional, avînd o conștiință revoluționară, înarmați cu o concepție științifică, apti să răspundă celor mai complexe probleme pe care le ridică știința, viața contemporană și viitorul, cadrele didactice vor dovedi, încă o dată, că sînt demne de misiunea nobilă pe care o îndeplinesc zi de zi, de încrederea pe care partidul și statul nostru le-o acordă.

Prof. LUCIA DOINA TIREA
director în Ministerul Educației
și Învățămînt, președintele Colegiului
de redacție al publicațiilor de învățămînt

CUNOASTEREA ELEVULUI ADOLESCENȚA

Dacă vârsta pubertății corespunde, în principiu, școlarității mijlocii, vârsta adolescenței — perioadă de tranziție între vârsta copilăriei și cea adultă — corespunde școlarității mari și însumează, la rândul ei, mai multe subetape: a) pre-adolescența (de la 14 la 16/18 ani); b) adolescența propriu-zisă (de la 16/18 la 20 de ani); c) adolescența prelungită (de la 18/20 la 25 de ani), ce cuprinde tinerețea studios studentesc, precum și tinerii integrați deja în diferite forme de activitate socio-profesională. Ne propunem, în continuare, să surprindem cele mai importante și semnificative particularități ale dezvoltării specifice acestei perioade de vîrstă.

Privită, în ansamblu, perioada adolescenței se prezintă ca o etapă de dezvoltări ontogenetice extrem de bogate în ceea ce privește achizițiile și modificările în plan psihocomportamental. Fiind situată între perioada copilăriei și cea adultă, ea oferă un profil psihologic și comportamental dimensionat, în principal, de contradicția dintre „crința” adolescențului de a i se conferi statutul de adult și tendința adulților de a-i menține în continuare statutul de copil. Pornind de aici, unii autori au semnalat așa-numitul fenomen de „criză a personalității” adolescențului sau „criză de originalitate” a acestuia.

Perioada adolescenței corespunde, în esență, ciclului de studii liceale, tinerii fiind integrați într-un univers informațional și de activități practice de o mare diversitate, cu covârșitoare efecte formative asupra personalității lor. Față de perioada anterioară, dezvoltarea somatofiziologică este mult mai puțin intensă, tinzind, în ansamblu, spre proporțiile adultului.

Principalul salt, însă, ce se realizează odată cu trecerea din pubertate în adolescență, îl constituie lărgirea orizontului privind integrarea pe linie social-culturală și relațională, ceea ce-i conferă elevului o mai mare autonomie și independență în acțiunile sale. El manifestă interese nu numai în raport cu prime-

măiestria pedagogică, tactul educatorului privite mai ales prin prisma aptitudinii de a adopta un rol diferit în funcție de situația dată, și care constă în abilitatea de a aborda adolescentul și din perspectiva particularităților psihologice specifice acestei vârste și din perspectiva sa proprie, a influențelor sale educativ-modelatorii.

Ca urmare a integrării la un nivel superior a adolescentului în activitatea instructiv-educativă, și a achiziționării de către el a diverselor procedee de activitate intelectuală solicitate de către obiectele de învățămînt pe care le parcurge, se largesc extrem de mult posibilitățile sale de asimilare a bazelor științei. Se dezvoltă intens operativitatea gândirii, atît cea generală cît și cea specifică, în forma tipurilor speciale de gîndire: literară, matematică, biologică, fizică, istorică, filozofică etc.

Indepărtîndu-se tot mai mult de maniera reproductivă de manipulare a informațiilor, adolescentul se deprinde să gîndească logic, cauzal, dialectic, apropiindu-se tot mai mult de o abordare filozofică a fenomenelor studiate. Crește, în felul acesta, gradul de organizare și sistematizare a gândirii, crește capacitatea elevului de a ordona și integra cunoștințele și informațiile acumulate, sporște gradul de înțelegere și, totodată, spiritul critic al gândirii. J. Piaget evidențiază, ca o trăsătură în plină formare la această vîrstă, dezvoltarea spiritului experimental, care are drept specific căutarea de argumente în faptele și fenomenele realității.

Odată cu intensă dezvoltare a gândirii adolescențului se produc modificări accentuate și pe linia altor componente cognitive. Astfel, crește acuitatea senzorială a analizatorilor și, odată cu dezvoltarea în plan perceptiv-senzorial, se dezvoltă intens observația și spiritul de observație, toate aceste achiziții favorizînd conturarea unor noi disponibilități comportamentale de adaptare generală la cerințele mediului.

Se largesc posibilitățile de asimilare a

care presupune urmărirea atît a unor obiective informative, sub forma unor cunoștințe, imagini, reprezentări, cît și a unor obiective formative, traduse în atitudini și convingeri profamiliale, precum și în componente aptitudinal-relaționale capabile să faciliteze dorința de a înțelegi o familie.

Deși început în perioada pubertății, în adolescență se intensifică procesul identificării vocaționale. Ceea ce este bine de cunoscut de către cadrele didactice este faptul că această identitate vocațională nu realizează întotdeauna o compatibilitate între interese și aptitudini. Adolescentul poate nutri aspirații către un anumit domeniu de activitate fără să posede elementul aptitudinal, sau poate fi „dotat” cu anumite aptitudini, dar să nu manifeste interes pentru anumite domenii de activitate ce solicită aceste aptitudini. Desigur, în cazul în care sînt prezente și atitudini pozitive și aptitudini pentru un anumit gen de activitate, șansele integrării optime a adolescentului, a manifestării lui creative sînt maxime. O atenție sporită trebuie acordată cazurilor în care, deși există elemente aptitudinale, lipsește interesul pentru un anumit do-

meniu de preocupări. Or, după cum ai demonstrat cercetări românești mai recente, în activitatea creativă atitudinile și interesele ocupă un loc mult mai important decît aptitudinile, a căror prezență este implicită în sensul că ele pot favoriza dezvoltarea și perfecționarea acestora din urmă.

Intrucît procesul de dezvoltare fizică și psihică, de maturizare psihosocială și relațională a copilului și tînarului este influențat și condiționat, în mare măsură, de modalitățile și strategiile de intervenție educativ-modelatorie, se impune cu necesitate cunoașterea de către factorii educativi (și avem în vedere, în principal, cadrele didactice) a aspectelor logice care stau la baza acestui proces, a particularităților psihocomportamentale specifice diferitelor perioade de vîrstă, precum și a particularităților psihoindividuale. Ținîndu-se seamă de caracteristicile dezvoltării fizice și psihice a elevilor, proiectarea și realizarea activității educative pot fi puse mai mult sub incidența dirijării și controlului, sporîndu-i astfel eficiența.

Lector univ. dr. NICOLAE MITROFAN
Universitatea din București

Dialectica învățării și dezvoltării *)

În cadrul sistemului național global de educare și modelare a personalității umane, învățămîntul deține un loc de prim rang, fiind instituția specializată în a organiza și desfășura activitatea instructiv-educativă. În vederea ridicării la noi nivele calitative a achizițiilor psihocomportamentale ale elevilor sînt stringent necesare, pe de o parte, o mai riguroasă programare sau proiectare a tipurilor de activități educațional-formative și, pe de altă parte, o mai bună pregătire psihopedagogică a personalului didactic. Acestea sînt convingerile de bază, ale autorului, care dimensionează întreaga sa lucrare, deosebit de utilă — considerăm noi — pentru formarea și perfecționarea cadrelor didactice, indiferent de nivelul de școlaritate la care acționează. Una dintre cele mai valoroase contribuții teoretice, cu mari implicații asupra organizării și desfășurării activității școlare, o constituie evidențierea raporturilor dialectice dintre învățare și dezvoltare, depășindu-se astfel încercările făcute de diferite școli și curente de a separa aceste procese sau de a le substitui unul prin altul. Consecvent cu punctul său de vedere, autorul respinge, în mod argumentat, și perspectiva reducerii raporturilor dintre învățare și dezvoltare la o relație determinată simplă, de tipul succesiunii, exprimată, de exemplu, prin formulările: învățarea este întotdeauna factor determinant, iar dezvoltarea este întotdeauna determinată.

La orice nivel de școlaritate, în orice situație de învățare există un anumit nivel al dezvoltării (intelectuală, fizică, afectivă etc.) care va condiționa calitatea activității de învățare și, totodată, va susține anumite influențe modelatorii în urma desfășurării acestei activități. De aceea, este absolut necesar pentru orice cadru didactic ca, în organizarea influențelor instructive, să cunoască bine nivelul dezvoltării în acel moment — la nivelul individual sau la nivelul grupal — și, totodată, ce achiziții în planul dezvoltării se vor realiza ca urmare a efectuării diferitelor sarcini de învățare.

În spațiul de desfășurare a activității școlare relația dintre învățare și dezvoltare se integrează într-un sistem mai larg și mai complex de relaționare: tetradă instructiv-educativă-învățare-dezvoltare. Prin modul de intervenție instructiv-educativă a cadrului didactic, învățarea este pusă sub auspiciile dirijării și controlului în vederea influențării formative a procesului dezvoltării. Deci, în cadrul acestei tetrade conceptuale, învățarea deține un loc deosebit de important întrucît ea favorizează comunicarea influențelor in-

structiv-educative cu personalitatea educatului și, totodată, realizarea unor noi achiziții în planul dezvoltării. Pe de altă parte, în urma desfășurării procesului de dezvoltare intelectuală, psihomorală și psihocomportamentală a personalității educatului, instrucția și educația trebuie să-și restructureze programul de influențare, punîndu-l de acord cu noile niveluri pe care le-au atins învățarea și dezvoltarea. Deși responsabilitatea organizării instrucției și educației aparține profesorului, iar învățarea și dezvoltarea conțin activități și sarcini ce se referă nemijlocit la personalitatea elevului, între cele două cupluri sînt relații strînse de interdependență și mediere reciprocă.

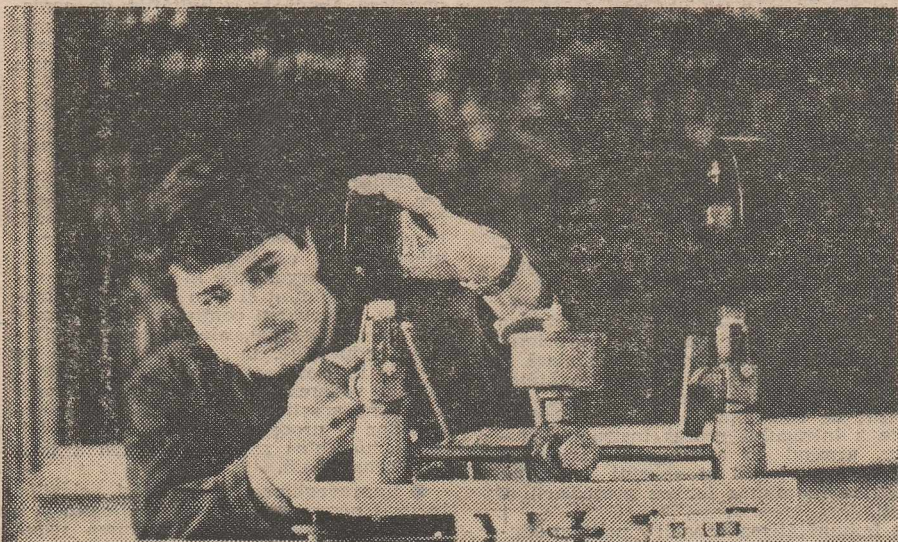
Nu întotdeauna organizatorii procesului de învățare reușesc să asigure „transport” corect și complet al influențelor externe (instructiv-educative) la transpunerea lor în capacități și caracteristici psihice care să-i permită copilului cîștigarea unei anumite independențe în structurarea sarcinilor de învățare care interacționează. Astfel, preceptul direct, mecanic al cunoștințelor, ce produce științifice oferite de-a gata, devine păgubitoare pentru personalitatea școlărilor și, totodată, neavenită în condiții actuale, cînd, printre obiectivele de ale educației școlare, figurează formele disponibilităților și capacităților aptitudinale și creative.

Calea mai sigură — sustine autorul — de a spori valențele formative ale activității de învățare o constituie așezarea acestora pe baze acționale, în sensul creșterii gradului de participare și activitate ale elevilor. Activitatea proprie a elevului, ce-i conferă statutul de coparticipant la producerea cunoștințelor, implicîndu-l astfel în acțiunile de redescoperire și recreare ale acestora, devine principala verigă de legătură dintre influențele instructiv-educative exercitate de profesori și personalitatea sa.

Întreg complexul conceptual-metodic prezentat în lucrare este pe deplin validat prin suta de cercetări experimentale efectuate direct sau conduse și îndrumate de către autor. Cea mai mare parte dintre ele se referă la specificul psihologic al orientării elevilor în sarcini de învățare, la obiectele de învățămînt ce constituie codificarea unor științe fundamentale: matematica, fizica, chimia, biologia.

Strădania autorului de a asigura un statut mai clar și accesibil prezentării materialului informațional sporește valoarea practică a acestei lucrări, devenind astfel profitabilă pentru toți cei ce răspund buna organizare și desfășurare a activității școlare.

M. NICOLAE

trul activității strict școlare, ci și față de domenii extrascolare, tot mai numeroase, culturale, sportive, sociale, politice etc. Comportamentul infantil tutelat, specific perioadelor de vîrstă anterioare, este abandonat în mare măsură, adolescentul manifestînd o puternică tendință de afirmare de sine, de autorealizare, de impunere a propriului eu. În consecință, se intensifică procesul de căutare și conturare a propriei identități, a conștiinței de sine, a imaginii de sine, variabilă ce prezintă o mare importanță în procesul integrării în viața și activitatea școlară și profesională. Este vorba de părerea pe care o are elevul despre sine însuși: cît este de inteligent, cît este de dotat în plan aptitudinal, cît este de conștiincios, cît este de prietenos, sociabil, cît este de informat în diferite domenii cultural-artistice sau tehnico-științifice etc. Această imagine de sine poate fi concordantă cu caracteristicile și capacitățile reale ale personalității sau, dimpotrivă, pot apărea situații în care imaginea de sine să nu concorde cu realitatea, în sensul supra-dimensionării sau subdimensionării acesteia. „Abaterile” mai mari sau mai mici ale imaginii de sine în raport cu realitatea psihocomportamentală necesită, din partea cadrelor didactice intervenții educativ-corective corespunzătoare, sporînd valențele adaptative și integrative ale acestei importante variabile a personalității adolescentului.

Depășirea sentimentului infantil de dependență și trecerea spre o poziție de independență și inițiativă pot favoriza uneori conturarea unor modele comportamentale caracterizate prin opoziție și nonconformism care, la rândul lor, pot determina apariția unor stări conflictuale pe linia integrării în diferite situații educative. Aici trebuie să intervină

cunoștințelor, crescînd ponderea memoriei logice față de memoria mecanică și aceasta pe măsură ce adolescentul pătrunde tot mai adînc în tainele universului științifico-tehnic, precum și a celui cultural-artistic. Se dezvoltă, de asemenea, limbajul, tînarul manifestînd din ce în ce mai multă grijă față de exprimare, de formulele de adresare în relațiile interpersonale.

În această perioadă de vîrstă, caracterizată printr-un accentuat dinamism, printr-o mare sensibilitate, entuziasm și deschidere spre valori și idealuri sociale, se dezvoltă mult imaginația și creativitatea, fiind cunoscute mari realizări ale unor personalități creatoare la această vîrstă.

Datorită cerinței de satisfacere a nevoii de sociabilitate, de integrare în colectiv, de apartenență la viața grupului, în adolescență are loc o intensă acumulare de roluri care, la rândul lor, facilitează conturarea unor trăsături caracteriale legate de sentimentul responsabilității, al independenței, al demnității și al valorii personale.

Intensificarea procesului maturizării sexuale prezintă implicații profunde asupra modului de integrare a adolescentului, mai ales în relaționarea interpersonală intersexă, iar sentimentul de dragoste cunoaște deseori o deosebit de intensă manifestare. Cercetări efectuate demonstrează că adolescenții, în general, manifestă o mare curiozitate în legătură cu o întreagă diversitate de aspecte ale problematicii sexualității, fapt ce conduce la concluzia că este necesar un sprijin serios și adecvat din partea cadrelor didactice, a tuturor factorilor educaționali. De asemenea, este necesară intensificarea activității de educare și formare a elevilor pentru viața de familie.

*) P. Golu, Învățare și dezvoltare, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1985, 300 pag.

NOUTĂȚI ÎN BIBLIOTECI

La Biblioteca Centrală Pedagogică

„Biblioteca Pedagogică (II): Din metodologia întocmirii lucrărilor științifice”. Sub acest titlu, Biblioteca Centrală Pedagogică pune la dispoziția celor interesați de metodică întocmirii lucrărilor științifice destinate publicării — deci, și cadrelor didactice, specialiștilor de la casele personalului didactic, bibliotecarilor de la liceele pedagogice și din instituțiile de învățămînt superior — un nou număr tematic care prezintă aparatul științific al lucrărilor de autor, expune principalele faze ale redactării lor. Recomandăm acest util instrument de lucru tuturor celor angajați în actualul sistem de perfecționare și în vederea obținerii gradelor didactice.

La Biblioteca Centrală de Științe

Buletinul anual de informare documentară în cultură; Revista de referat bibliologic, cu apariție trimestrială; Buletinele de semnalare „Cărți străine intrate în bibliotecile din România”, editate lunar; Catalogul colectiv al cărților străine intrate în bibliotecile din R. S. România, editat anual; Repertoriul colectiv al periodicelor străine intrate în bibliotecile din R. S. România, publicație anuală; Aniversări culturale etc. — iată numai cîteva din publicațiile editate de Biblioteca Centrală de Științe, care se difuzează în exclusivitate pe bază de abonamente. Cei interesați sînt rugați să se aboneze din timp pentru anul 1986, avînd la dispoziție următoarele posibilități: virament în contul nr. 60.20.70.01 Filiala sector 3; mandat postal, direct la serviciul contabilitate contra chitanță sau prin ramburs.